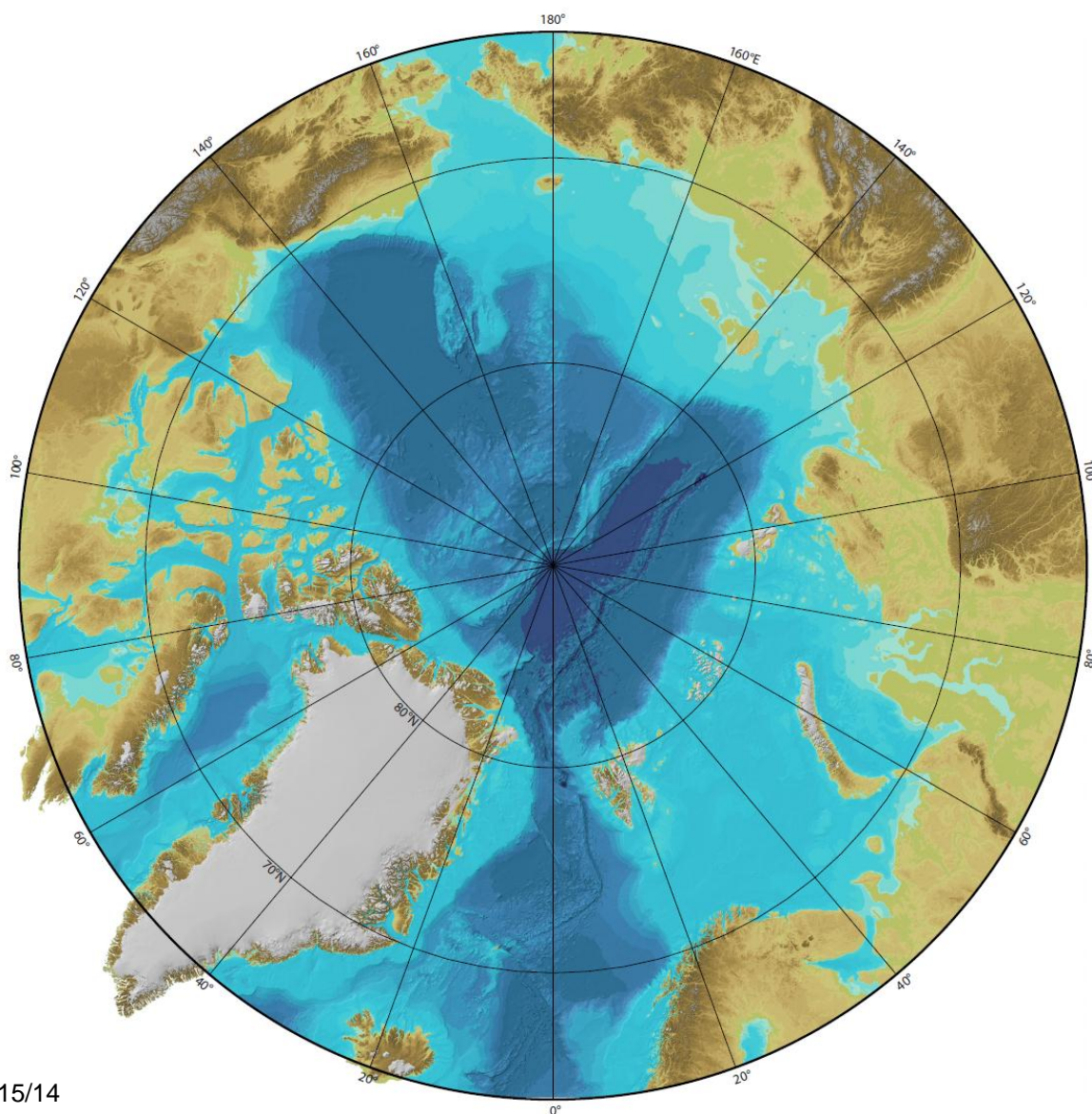

UDENRIGSPOLITISK REDEGØRELSE 2015

EM 2015/14
Sagsnr.: 2015 - 532
Dok.nr.: 301919

Forsidebillede:

International Bathymetric Chart of the Arctic Ocean (IBCAO)

IBCAO projektet startede i 1997, med nedsættelsen af et internationalt panel bestående af repræsentanter fra de arktiske kyststater, samt Tyskland og Sverige.

Formålet er at samle og formidle de dybdemålingsdata (bathymetry), som kommer frem af de forskningstogter der foretages i det arktiske ocean.

Disse data er relevante for den afgrænsning af søterritorierne der foretages i henhold til Havretskonventionen, jf. beslutningen i Ilulissat i 2008. Kontinentalsokkelprojektet og de danske LOMROG ekspeditioner er blandt bidragyderne.

<http://www.ngdc.noaa.gov/mgg/bathymetry/arctic/arctic.html>

Indledning	8
Del I: Naalakkersuisuts tværgående udenrigspolitik (Udenrigsdirektoratet).....	10
1. Udenrigsdirektoratets organisation	11
1.1. Overordnet struktur	11
1.2. Grønlands Repræsentation i København	12
1.3. Grønlands Repræsentation i Bruxelles	12
1.4. Grønlands Repræsentation i Washington.....	13
2. Rigsfællesskabets fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik	14
2.1. Rigmøder	14
2.2. Samarbejde med Udenrigsministeriet	14
2.3. Joint Committee	14
2.4. Permanent Committee	15
2.5. Forsvarets kommende opgaveløsning i Arktis	16
2.6. Havretskonventionen og Kontinentalsokkelprojektet.....	16
2.7. Rigsfællesskabets Arktiske Strategi	16
3. Det arktiske samarbejde.....	17
3.1. Arktisk Råd	17
3.2. Arbejdsgruppen vedrørende Bæredygtig Udvikling (SDWG)	18
3.3. Oprindelige Folks Sekretariat (IPS)	18
3.4. Samarbejde med Island	18
3.5. Samarbejde med Nunavut.....	18
4. Nordisk samarbejde	20
4.1. Formandskabsåret 2015.....	20
4.2. Nordisk Samarbejdsministermøde i Ilulissat.....	20
5. Det europæiske samarbejde – EU	22
5.1. Fællesdeklarationen	22
5.2. Fiskeriaftalen.....	23
5.3. Associeringsaftalen (OLT-ordningen).....	23
5.4. Samarbejdet i Oversøiske Lande og Territorier (OLT)	23
5.5. Partnerskabsaftalen mellem den Europæiske Union og Grønland	24
5.6. 'Letter of Intent' – hensigtserklæring	25
5.7. Programsamarbejder med EU	25
5.8. Nyhedsbrevet NAP-NYT Bruxelles.....	25

5.9.	Øvrige samarbejdsområder mellem Grønland og EU	25
6.	Det globale samarbejde – FN	28
6.1.	FN's Menneskerettighedsråd	28
6.2.	FN's Permanente Forum for Oprindelige Folks Anliggender	28
6.3.	Ekspertmekanismen for Oprindelige Folks Rettigheder	28
6.4.	FN's Verdenskonference om Oprindelige Folk 2014	28
6.5.	Eksamination af Danmarks 20. rapport til FN's Racediskriminationskomité (CERD) for FN-komitéen	29
6.6.	Universel Periodisk Bedømmelse	29
6.7.	ILO nr. 169	29
6.8.	World Intellectual Property Organization (WIPO)	29
7.	Udenrigshandelspolitik.....	30
7.1.	Stærkere forbindelser til nabo- og samhandelslande.....	30
7.2.	Internationale samhandelsmuligheder og rammer for investeringsfremme	31
7.3.	Plurilaterale aftaler – Nordisk, EU, m.fl.	33
7.4.	Multilaterale aftaler – World Trade Organisation (WTO).....	34
7.5.	Programsamarbejder med EU	34
8.	International biodiversitet og – klima	36
8.1.	International biodiversitet.....	36
8.2.	Internationalt klima.....	37
9.	Formandens Departement (NSN)	40
9.1.	Den årlige nytårsreception på Repræsentationen i København	40
9.2.	Underskrivelse af Fællesdeklarationen mellem Grønland, Danmark og EU, samt Finansieringsaftalen med EU.....	40
9.3.	Naalakkersuisuts erhvervsfremstød i Tokyo, Japan.....	41
10.	Departementet for Sundhed (PN)	43
10.1.	Arktisk samarbejde omkring selvmordsforebyggelse.....	43
10.2.	Regler for udvinding og eksport af uran.....	43
10.3.	Sundhedsvæsenets samarbejde med Island	43
10.4.	Styrelsen for sundhed og forebyggelse	44
11.	Landslægeembedet.....	45
11.1.	EuroCat.....	45
11.2.	NordCan	45
11.3.	International Circumpolar Surveillance (ICS).....	45

11.4.	Øvrige aktiviteter	45
12.	Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur (ISAN)	46
13.	Finansdepartementet (AN).....	47
13.1.	Udveksling af persondata mellem Grønland og EU-lande.....	47
13.2.	Behandling af personoplysninger i Grønland.....	47
13.3.	Nordic Built Cities	47
13.4.	Nordisk samarbejde om kortlægning, geodata mv.	47
13.5.	Samarbejde med Sydkorea om udvikling af kort og geodata.....	47
13.6.	Ny topografisk kortlægning.....	48
13.7.	Udvikling og bevaring af bygningskulturarven	48
13.8.	Forskningsstation Zackenberg	48
14.	Råstofdepartementet (AIN).....	50
14.1.	Udvikling på råstofområdet.....	50
14.2.	Multilaterale aktiviteter	51
14.3.	Bilaterale aktiviteter.....	51
15.	Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug (APNN).....	52
15.1.	North Atlantic Fisheries Ministers Conference – NAFMC	52
15.2.	Northwest Atlantic Fisheries Organization – NAFO	53
15.3.	North East Atlantic Fisheries Commission – NEAFC	54
15.4.	North Atlantic Salmon Conservation Organization – NASCO.....	55
15.5.	EU-fiskeriprotokol.....	56
15.6.	Fiskeriaftale samt gennemførelse af Protokol for 2015 mellem Grønland og Rusland.....	56
15.7.	Fiskeriaftale samt gennemførelse af Protokol for 2015 mellem Grønland og Norge	57
15.8.	Fiskeriaftale samt Protokol for 2015 mellem Grønland og Færøerne	57
15.9.	Fælles Islandsk-Grønlandsk Fiskerikommission	58
15.10.	Aftale med Island og Norge om loddebestanden i farvandene mellem Grønland, Island og Norge (Jan Mayen)	58
15.11.	Nordisk Ministerråd for fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og Skovbrug – MR-FJLS	59
15.12.	North Atlantic Marine Mammal Commission – NAMMCO.....	61
15.13.	Den Internationale Hvalfangstkommission – IWC	61
15.14.	Convention on International Trade in Endangered Species – CITES.....	62
15.15.	The International Union for Conservation of Nature – IUCN.....	63
15.16.	Joint Commission on Narwhale and Beluga – JCNB	63

15.17.	Oslo-konventionen	64
15.18.	Joint Commission on Polar Bear – JCPB	64
15.19.	Samhandelsaftale for fiskeprodukter og biprodukter indgået i 2014 mellem EU og Grønland65	
15.20.	World Animal Health Organization – OIE	65
15.21.	Øvrige aktiviteter	65
16.	Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel (ISNN)	66
16.1.	Multilaterale aktiviteter	66
17.	Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender (ININ).....	68
17.1.	Nordisk Forum 2014 i Malmø, Sverige.....	68
17.2.	Inuit Circumpolar Council (ICC), Inuvik, Canada	68
17.3.	Eksamination i FN’s Handicapkomité, Genève, Schweiz.....	68
17.4.	Eksamination i FN’s konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder (CEDAW), Genève, Schweiz.....	68
18.	Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet (PAIAN).....	70
18.1.	Grønlands Råd for Menneskerettigheder.....	70
18.2.	Forsvarets opgaveløsning i Arktis.....	70
18.3.	Protection of the Arctic Marine Environment – PAME.....	71
18.4.	Klimakonventionen (UNFCCC).....	71
18.5.	Oslo-Paris Konventionen (OSPAR)	72
18.6.	SE4ALL (Sustainable Energy for All).....	72
19.	Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke (IKIIN)	73
19.1.	Uddannelse	73
19.2.	Kultur	74
19.3.	Forskning.....	74

INDLEDNING

En vigtig opgave for udenrigspolitikken i disse år er, at sikre at andre landes interesse for Grønland og Arktis, i et større omfang omsættes til økonomiske muligheder for Grønland og grønlandsk erhvervsliv. Vi kan selv være med til at skabe og vedligeholde denne positive opmærksomhed.

I det forløbne år har Naalakkersuisut sammen med det danske kongehus deltaget i et større erhvervsfremstød i Japan. Besøget skabte stor positiv opmærksomhed i Japan, og et sådant fremstød er med til at styrke det "brand" som Grønland har i Japan, både blandt forbrugere af vores fisk og fiskeriprodukter, men også blandt potentielle turister og samarbejdspartnere – i erhvervsliv, forskningsverden og på andre områder.

Et område, hvor verden i stadig stigende omfang vender blikket imod Arktis og Grønland i særdeleshed, er på klimaområdet, hvor de omfattende globale klimaændringer som allerede er igangsat, har store synlige og målbare effekter i vores miljø. Det påvirker vores levevis, både positivt og negativt.

Grønland har et medansvar for at være med til at der skabes opmærksomhed omkring klimaproblematikken.

Grønland har også et medansvar, for at vores natur og miljø kan bidrage til at nogle af verdens dygtigste forskere, kan skabe forskningsresultater af høj standard som kan være med til at skabe forståelse for de enorme udfordringer som verdens befolkninger i fremtiden kommer til at stå overfor.

Til december, er Frankrig vært for det næste globale klimatopmøde. Grønland var således sammen med den danske udenrigsminister i marts 2015, vært for et besøg af den franske

udenrigsminister i Ilulissat, hvor vi fik lejlighed til at skabe øget opmærksomhed omkring klimaforandringernes enorme konsekvenser både i Grønland i dag, men også i kraft af stigende havniveauet over de kommende år, i resten af verden.

Vi fik også lejlighed her til at præsentere Grønlands meget vigtige udbygning af vandkraft, som er et internationalt eksempel til efterfølgelse.

Et besøg som dette, er et væsentligt bidrag fra vores land til at der kan komme en positiv international opbakning til at begrænse de klimaforandringer som kommende generationer skal bære.

Klimaforandringer giver også samtidig mulighed for nye erhverv og arbejdspladser i Grønland, hvilket vi gradvist kommer til at opleve indenfor både minedriften og indenfor fiskeriet efter nye fiskearter. Det er muligheder som vi byder velkommen.

Både indenfor minesektoren og indenfor fiskeriet kræver det en meget væsentlig international indsats; indenfor minesektoren for at sikre opmærksomhed og investeringer, og indenfor fiskeriet, for at sikre nye og bedre internationale rammebetingelser for vores deltagelse i fiskeriet udfor vore kyster og delte havområder.

I juli 2015 indgik Grønland med de andre arktiske kyststater til det arktiske ocean en "Erklæring om Fiskeri i Det Arktiske Ocean", med det formål at beskytte det arktiske ocean imod ureguleret fiskeri. Erklæringen er et vigtigt skridt frem imod en internationalt bindende aftale om fiskeri i den arktiske højsø, der forhindrer ureguleret og ulovligt fiskeri i det internationale farvand i det Arktiske Ocean. Processen mellem kyststaterne og de eventuelt kommende fiskerimuligheder,

har stor bevågenhed fra fiskerinationer udenfor Arktis, herunder i Asien.

I forhold til Nordpolshavet, indgav Danmark og Grønland i december 2014 sammen krav på kontinentalsoklen nord for Grønland. I sommeren 2015 indleverede Rusland en lignende submission for området omkring nordpolen. Det vil så være op til FN's Kommission for Kontinentalsoklens Grænse at vurdere hvorvidt Danmark/Grønlands og Ruslands geologiske dokumentation er i orden, og herefter vil der meget sandsynlig skulle indledes bilaterale forhandlinger omkring en endelig grænsedragning. Det er en proces der nu er igangsat, som vil kunne tage mange år, men det er en proces, som vil få meget vigtige konsekvenser for Grønland.

I arbejdet henimod en selvåren økonomi, bevæger udenrigsdirektoratets fokus sig mere og mere imod handel og de generelle rammebetingelser for økonomisk samarbejde med andre lande. Det er i tråd med koalitionsaftalen af december 2014.

Det er et vigtigt princip for Naalakkersuisut, at udnyttelse af vore levende og ikke-levende ressourcer skal ske på et bæredygtigt grundlag.

I det forløbne år, har Naalakkersuisut også prioriteret at opnå forståelse i EU for den grønlandske sælfangst. Naalakkersuisut har en forhåbning om at det europæiske marked en dag igen kan blive en relevant indtægtskilde for det grønlandske sælfangsterhverv.

Udenrigsområdet har en vigtig opgave i at bistå Grønlands eksportvirksomheder, der hvor det offentlige kan bidrage. Det gælder i særlig grad i de kommende år, hvor todsatser på eksportmarkeder påvirker eksportvirksomhedernes konkurrenceevne, samt

i forhold til generel promovning af grønlandske produkter.

Koalitionsaftalen lægger vægt på at Grønlands erhvervsinteresser og skabelsen af arbejdspladser skal være et væsentligt fokus for udenrigsområdet. På dette område er der et væsentligt potentiale for at Grønland kan opnå større fordele – også økonomiske – i samarbejde med vore udenlandske partnere.

-Vittus Qujaukitsoq
Nuuk, august 2015

DISPOSITION

Udenrigspolitisk redegørelse 2015 udgør status over Naalakkersuisuts indsats på centrale områder over det sidste år, samt perspektiver for udviklingen i den nærmeste fremtid.

Redegørelsen er fortsat som i tidligere år delt i to: Del I behandler de centrale emner af udenrigspolitisk karakter, mens Del II omhandler de udenrigspolitiske aspekter af ressortområderne, hvis aktiviteter fortsat i stigende grad påvirkes og defineres af internationaliseringen.

Redaktion afsluttet d. 16. juni 2015.

DEL I: NAALAKKERSUISUTS TVÆRGÅENDE UDENRIGSPOLITIK (UDENRIGSDIREKTORATET)

1. UDENRIGSDIREKTORATETS ORGANISATION

1.1. OVERORDNET STRUKTUR

Med afsæt i Naalakkersuisuts koalitionsaftale har udenrigspolitikken en vigtig rolle i at sikre, at andre landes interesse for Grønland og Arktis, omsættes til økonomiske muligheder for Grønland og grønlandsk erhvervsliv. I arbejdet henimod en selvåren økonomi, bevæger Udenrigsdirektoratets fokus sig mere og mere imod handel og de generelle rammebetingelser for økonomisk samarbejde med andre lande. Ressortfordelingen af Udenrigsdirektoratet, som nu er placeret sammen med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel giver fordele i tættere samarbejde omkring erhvervsfokus i udenrigsrelationer.

Der fokuseres i den indeværende koalitionsperiode derfor særligt på sikring af internationale samhandelsmuligheder og rammer for investeringsfremme. Da toldsatser på eksportmarkederne påvirker Grønlands eksportvirksomheders konkurrenceevne og dermed evnen til at afsætte produkter, er der også i koalitionsaftalen blevet beskrevet et behov for at gennemføre analyser, der belyser de reelle handelsforhold, mhp. at fremme Grønlands direkte fiskerihandel med udlandet. Fra FL2015 blev der afsat midler til udførelsen af dette arbejde. Udenrigsdirektoratet har nedsat en tværgående arbejdsgruppe til udarbejdelsen af en handelspolitisk analyse.

Grønland er nu til stede internationalt med egne repræsentationer i Bruxelles og i Washington, D.C. Disse repræsentationer varetager Grønlands interesser overfor modtagerlandene. På repræsentationen i Washington, D.C. er der i 2015 blevet indledt et samarbejde med Visit Greenland, som nu også er tilstede på den grønlandske repræsentation.

Der er et stort behov for at øge samhandel – og sikre investeringer til Grønland fra andre lande, særligt i Asien – som et bidrag til at sikre fortsat erhvervsudvikling og skabelse af arbejdspladser i Grønland. I takt med, at den arktiske politiske dagsorden stiger og de asiatiske stormagters interesse i Grønland og regionen øges, er det en prioritet at fastholde og udvikle forholdet og kontakten til de asiatiske lande, således at interessen for Grønland også omsættes til konkrete økonomiske muligheder for Grønland. Dette gælder i helt særlig grad for Kina.

For at bekæmpe arbejdsløsheden er det derfor nødvendigt at vi arbejder endnu mere målrettet med at sikre investeringer til Grønland (primært indenfor infrastruktur og råstofsektorerne) og eksport af grønlandske produkter (primært indenfor fiskerisektoren).

Der er potentiale for at opnå langt større fordele af vore udenlandske partnere, ligesom tilfældet er ifht. EU i dag. I koalitionsaftalen står der, at Grønland skal have diplomatiske forbindelser til vores nærmeste nabolande og til strategiske forbindelser, som vi handler med.

Naalakkersuisut har siden fremlæggelsen af den udenrigspolitiske strategi fra 2011, arbejdet for at udbygge vores relationer til vores nærmeste samhandelspartnere.

Det er ud fra denne strategiske tilgang, hvor der er blevet lagt stor vægt på Grønlands erhvervsinteresser og bidrag til langsigtet skabelse af arbejdspladser i Grønland, at Naalakkersuisut i 2014 har åbnet en repræsentation i Washington, D.C., og Island i 2013 har åbnet et generalkonsulat i Grønland. Denne proces, planlægges fortsat.

Repræsentationen i Washington, D.C. er under fortsat opbygning, for at fremme eksport og

tiltrække investeringer ifht. USA og Canada. Der er i FL15 i budgetoverslagsårene fra og med 2017 forudsat ansættelsen af en sagsbehandler.

1.2. GRØNLANDS REPRÆSENTATION I KØBENHAVN

Grønlands Repræsentation i København varetager de opgaver for Naalakkersuisut og administrationen, der mest hensigtsmæssigt varetages i eller fra Danmark. Fællesudgifterne afholdes i henhold til en bevilling under Formandens Departement. Ressourceforbruget vedrørende faglig sagsbehandling for departementer/styrelser i Nuuk afholdes af de ansvarlige departementer/styrelser.

Repræsentationens opgaver på udenrigsområdet vedrører især kontakt til det diplomatiske korps, herunder afholdelse af informationsmøder om Grønland. Endvidere varetager nogle af repræsentationens medarbejdere efter nærmere aftale sagsbehandlingsopgaver på udenrigsområdet.

1.3. GRØNLANDS REPRÆSENTATION I BRUXELLES

Grønlands Repræsentation blev oprettet i 1992 i tilknytning til den kongelige danske ambassade i Belgien. Repræsentationen har kontor i samme bygning som Den permanente danske Repræsentation ved EU, den danske Ambassade i Belgien og Færøernes Repræsentation.

Repræsentationen i Bruxelles varetager Grønlands synlighed og interesser ved EU's institutioner, herunder arbejdet som bestyrelsesmedlem i OLT-associeringens bestyrelse. Hovedopgaven er at rådgive Naalakkersuisut i relation til Grønlands aftalemæssige relationer til EU.

Personalet på Grønlands Repræsentation består af en repræsentationschef, med titel af

ministerråd og en fuldmægtig med titel af ambassadesekretær. Begge udsendte har diplomatisk status. Desuden er der en lokalansat sekretær. Siden 2002 har der været ansat en fast praktikant. Praktikantordningen er sådan indrettet, at der hvert halve år ansættes en ny praktikant. Det er et krav, at alle praktikanter skal have bestået bachelorgraden på universitetet og have mulighed for at få meritoverført deres praktikophold på deres kandidatstudie. Medio 2015 har der i alt, ud af 24 praktikanter, været 16 grønlandske universitetsstuderende som har gennemført et praktikophold af 6 måneders varighed. Til d.d. har man haft 2 studerende i praktik fra Ilisimatusarfik.

Grønlands Repræsentation i Bruxelles har følgende arbejdsområder:

- Sikre synlighed i Bruxelles overfor Selvstyrets arbejde og samarbejde med Europa-Parlamentet, EU-Kommissionen og Rådet.
- Selvstyrets kontakt til relevante EU medlemslande/ambassadørerne i Bruxelles og relevante lobbyister.
- Selvstyrets repræsentant i OLT bestyrelsen med hovedsæde i Bruxelles.
- Koordinerer sager mellem Grønland og EU's institutioner.
- Praktisk er repræsentationen i daglig kontakt med den danske EU repræsentation, hvor der koordineres sager med relevans for Grønland.
- Repræsentationen er en "læreplads" for unge studerende, der har interesse for Grønlands udenrigspolitiske arbejde.
- Endelig bliver repræsentationen involveret i det samarbejde og lobbyarbejde der sker i Bruxelles imellem ambassader og organisationer, på områder med relevans for det arktiske område.

1.4. GRØNLANDS REPRÆSENTATION I WASHINGTON

I forbindelse med Inatsisartuts Efterårssamling i 2013, blev det vedtaget at åbne en repræsentation i Washington, D.C. Den udpegede repræsentant for Grønland ankom til Washington, D.C. i begyndelsen af 2014 for at igangsætte og etablere repræsentationen. Grønlands repræsentation blev officielt åbnet af formanden for Naalakkersuisut den 24. september 2014 under et besøg i USA. Grønlands repræsentation har sine egne lokaler på den danske ambassade.

Den arktiske dagsorden i USA gennemgår en stigende interesse og betydning, og det er i Grønlands interesse at være repræsenteret i det nordamerikanske kontinent med henblik på, at udbrede og varetage de grønlandske synspunkter og interesser. USA overtog formandskabet i Arktisk Råd i april 2015 for de næste to år, og det er derfor oplagt at kunne varetage de grønlandske interesser overfor USA i takt med, at USA i stigende grad opjusterer sine aktiviteter i Arktis. Ikke kun på det politiske, men også

kommercielle, økonomiske, kulturelle og forskningsmæssige sektorer er det fortsat vigtigt at opdyrke og gøre Grønland, og de muligheder der eksisterer, synlige overfor det amerikanske marked.

Det er planen at bygge repræsentationen op efter samme model, som er tilfældet for repræsentationen i Bruxelles. Ved redaktionens afslutning er de sidste forhandlinger ved at blive færdiggjort med Udenrigsministeriet omkring støtte-personale, såsom en sekretær og en praktikant (studerende). Side-akkreditering til Canada er også blevet igangsat.

2. RIGSFÆLLESSKABETS FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK

2.1. RIGSMØDER

Rigsmøderne mellem Danmarks Statsminister, Færøernes Lagmand og formanden for Naalakkersuisut afholdes årligt efter tur i de tre rigsdele. Det seneste rigsmøde fandt sted i juni 2014 på Færøerne.

På embedsmandsplan afholdes samtidig separate bilaterale embedsmandsmøder imellem Statsministeriets Departementschef, Departementschefen i Formandens Departement og Departementschefen i Lagmandens kontor.

På rigsmødet blev bl.a. erhvervsfremmeordninger, det finansielle område, Arktisk Råd, Arktisk Højsøfiskeri, Grønlands storskalalovgivning på udlændingeområdet, Grønlands juridiske faderløse, samt andre spørgsmål af fælles interesse for rigsfællesskabet drøftet.

Det næste Rigsmøde er planlagt til at finde sted i august 2015 i Grønland.

2.2. SAMARBEJDE MED UDENRIGSMINISTERIET

Et tæt samarbejde via faste telefon- og/eller videomøder mellem Udenrigsministeriet og Udenrigsdirektoratet videreføres til begge parter tilfredshed.

Den udenrigs- og sikkerhedspolitiske embedsmandsgruppe under ledelse af departementschefen i Formandens Departement har ikke i 2014 afholdt møde med Udenrigsministeriet.

Der har i 2014 været afholdt et større antal direkte møder mellem formanden for

Naalakkersuisut og udenrigsministeren, bl.a. om Arktisk Råd, IWC, sælsagen, mv.

I samarbejde med Udenrigsministeriet, har Udenrigsdirektoratet i 2014 efter beslutning i finansloven for 2013 åbnet Grønlands Repræsentation i Washington, D.C. Dette skete formelt ved en åbningsceremoni i Washington, D.C. i september 2014. I det administrative forum mellem Udenrigsdirektoratet og Udenrigsministeriet har man efterfølgende drøftet udestående spørgsmål i forbindelse med den praktiske planlægning af etableringen af Repræsentationen i Washington, D.C..

2.3. JOINT COMMITTEE

August 2014 markerede 10 året for etableringen af Joint Committee samarbejdet mellem Grønland/Danmark og USA. Joint Committee har i dag fortsat til opgave at styrke samarbejdet mellem Grønland og USA således, at Grønland opnår en merværdi ved amerikanernes tilstedeværelse i landet. Dette skal sikre at relationerne mellem Grønland og USA ikke alene er baseret på den militære tilstedeværelse.

Den 7. oktober 2014 blev Joint Committee Årsmødet afholdt i Washington, D.C., hvor USA som formandskab var vært. Delegationerne var ledet af den amerikanske Ambassadør Rufus Gifford, Grønlands Repræsentationschef i Washington, D.C. Inuuteq Holm Olsen samt den danske Ambassadør Kim Jørgensen.

Samarbejdet i Joint Committee kan koncentreres i fire overordnede spor: sprog, uddannelse, forskning samt handel og økonomisk udvikling. Samarbejdet indenfor disse emner er organiseret omkring tre arbejdsgrupper:

- Arbejdsgruppen for *uddannelse og sprog*, hvor hvert land har et medlem i arbejdsgruppen. Grønland har det faste formandskab i gruppen.
- Arbejdsgruppen for *forskning*, hvor Grønland har et medlem ved Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke.
- Arbejdsgruppen for *økonomi*, hvor Grønland er repræsenteret ved Repræsentationen i Washington, D.C..

Arbejdsgruppen for uddannelse og sprog har to nye Joint Committee projekter: ordbogsprojektet "Greenlandic-English Dictionary Project" samt "North Atlantic Cross Border Law Cooperation Project". Det første projekt er et samarbejde mellem Oqaasileriffik og University of Chicago, med det formål at lave en grønlandsk-engelsk ordbog med fokus på stednavne og relationen mellem sproget og landskabet. Det andet projekt vedrører tværgående samarbejde indenfor juridisk uddannelse med fokus på lov og bæredygtig udvikling. Projektet har særligt fokus på arktisk lovgivning og Grønland.

Arbejdsgruppen for forskning har godkendt et nyt "Transatlantic Telehealth Research Network", som har til formål at skabe strategiske forskningssamarbejder indenfor telemedicin i Arktis.

Arbejdsgruppen for økonomi var tidligere en uformel arbejdsgruppe omkring handel og investering, som havde til hovedopgave at udarbejde en landeinvesteringsprofil for Grønland samt en investeringsguide. Ved Årsmødet i 2014 fandt man dog frem til, at der var behov for at følge op på den stigende interesse for investering i og handel med Grønland, hvorfor løbende dialog mellem parterne ville være relevant. På baggrund af dette blev arbejdsgruppen derved formaliseret i arbejdsgruppen for økonomi.

Det næste Årsmøde i Joint Committee forventes at blive afholdt i efteråret 2015 i Danmark.

2.4. PERMANENT COMMITTEE

Permanent Committee afholdt det årlige møde i oktober 2014 i Washington, D.C.. På mødet drøftedes bl.a. spørgsmålet om bedre muligheder for anvendelse af Pituffiks faciliteter til såvel civile formål (f.eks. forskning og råstofeftersøgning) som militære formål for det danske forsvar samt spørgsmålet om, hvordan man kan sikre, at USA i videst mulig udstrækning indkøber varer og tjenesteydelser fra danske og grønlandske virksomheder. Derudover fremførte Grønland, at sagen har stor økonomisk betydning for Grønland, og at der er stor politisk bevågenhed på spørgsmålet om tildeling af servicekontrakten. Der er aftalt en yderligere drøftelse af disse spørgsmål på det næste Permanent Committee møde i 2015.

Den 31. oktober 2014 meddelte USA, at kontrakten var tildelt firmaet Exelis. Dette firma er efter dansk/grønlandsk opfattelse et skuffeselskab, der ikke opfylder udbudsbetingelserne. På højt politisk og diplomatisk niveau blev dette fremført overfor USA, og der er indledt et arbejde på højt diplomatisk niveau med henblik på at formulere klare kriterier for dansk/grønlandsk firma for at sikre, at kontrakten er til gavn for Grønland.

De danske firmaer, herunder det dansk/grønlandske firma Greenland Contractors I/S, rejste en administrativ klagesag og en retssag i USA. Afgørelsen i februar 2015 i klagesagen gik firmaerne imod, men de fik medhold i dommen fra retssagen i maj 2015. Det vides for nærværende (juni 2015) ikke, hvordan US Air Force vil implementere dommen.

2.5. FORSVARETS KOMMENDE OPGAVELØSNING I ARKTIS

Klimaet i Arktis ændrer sig og man kan sejle i områder der før var helt utilgængelige. Dette giver nye udfordringer, bl.a. med eftersøgning, redning og beskyttelse af havmiljøet. Derfor har et bredt flertal i Folketinget besluttet, at området skal rustes til at løse kommende opgaver i de arktiske områder.

Regeringen og Naalakkersuisut prioriterer dette område meget højt, og Forsvarsministeriet har sammen med Udenrigsdirektoratet afholdt møder og koordineret med en lang række fagministerier, fagdepartementer i Selvstyret, organisationer og institutioner, med det formål at inddrage den grønlandske befolkning i højere grad end hidtil i forsvarets kommende opgaveløsning i Arktis. Den endelig rapport skal forhandles politisk af Folketingets forligspartier og forventes færdig og offentliggjort i løbet af efteråret 2015.

2.6. HAVRETSKONVENTIONEN OG KONTINENTALSOKKELPROJEKTET

Rigsfællesskabet indleverede i december 2014 krav om udvidet kontinentalsokkel ("submission") for området nord for Grønland. Dette er den sidste af i alt 5 submissioner i kontinentalsokkelprojektet, hvoraf 2 krav er indgivet for henholdsvis nord og syd for Færøerne og endelig 3 områder i syd, nordøst og nord for Grønland. Et stort antal sager som er kommet i løbet af kort tid, forårsager flaskehalsproblemer i FN's Kontinentalsokkelkommission. Det forventes derfor, at der vil gå et par år før submissionen kan behandles. Der har været forhandlinger med Canada, henholdsvis Rusland om overlap mellem submissionerne, således at der er enighed mellem parterne, at muligheden for overlap ikke

er til hinder for at FN's sokkelkommission behandler submissionerne. Eventuel uenighed om afgrænsningen af de respektive kontinentalsokkelområder skal afgøres ved forhandlinger mellem parterne og retslig afgørelse, hvis enighed ikke kan opnås. Endvidere har der været orienteringer om submissionen nord for Grønland overfor Rusland, Norge og Canada.

2.7. RIGSFÆLLESSKABETS ARKTISKE STRATEGI

Kongeriget Danmarks Strategi for Arktis 2011-2020 har til henblik at udvikle Arktis, ved at fremme selv bærende vækst og samfundsmæssig bæredygtighed. Det er målet, at udviklingen først og fremmest skal ske til gavn for indbyggerne i Arktis, og at den skal gå hånd i hånd med beskyttelsen af det arktiske miljø. Der følges løbende op på implementeringen af den arktiske strategi, hvilket sikres af en fælles styregruppe. Udenrigsministeren afgiver årlige redegørelser til Folketinget omkring Kongerigets opfølgning på strategien.

3. DET ARKTISKE SAMARBEJDE

3.1. ARKTISK RÅD

Arktisk Råds ministermøde 2015

Den 24. april blev det 9. ministermøde i Arktisk Råd afholdt i Iqaluit, Nunavut. Mødet markerede afslutningen på det canadiske formandskab og indledningen på det amerikanske. Møderne i Iqaluit blev ledet af den canadiske miljøminister Leona Aglukkaq, ansvarlig for det canadiske formandskab. Fra Rigsfællesskabet deltog Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender, den danske udenrigsminister samt Færøernes lagmand. Der blev afholdt et uformelt ministermøde, frokostmøde mellem ministrene og Permanente deltageres ledere (oprindelige folk) samt det officielle ministermøde.

For første gang deltog Naalakkersuisut i *det uformelle ministermøde*. Til mødet drøftedes to emner: status for EU's observatørrolle samt fokusområder for arbejdet i Arktisk Råd i de kommende år.

Til *frokostmødet* fokuseredes der på befolkningerne i Arktis samt balancen mellem miljøbeskyttelse og bæredygtig økonomisk udvikling.

Det efterfølgende *formelle ministermøde* havde – ligesom de seneste års ministermøder – hovedsageligt en ceremoniel karakter. Det skal bl.a. ses i lyset af, at møderne er blevet offentlige og denne gang også direkte transmitteret til pressen. Det tungeste punkt på dagsordenen var en bordrunde med korte generelle indlæg fra alle delegationer. Rigsfællesskabets indlæg blev indledt af den danske udenrigsminister, som herefter videregav ordet til Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender og derefter til den færøske lagmand.

Under mødet fremhævede Naalakkersuisut behovet for øgede investeringer i Arktis, samt at levende ressourcer er nøglen til den arktiske befolknings identitet og kultur, og at deres livsgrundlag altid vil være baseret på en bæredygtig udnyttelse af disse ressourcer.

Fra venstre: Canadas udenrigsminister Rob Nicholson, Vittus Qujaukitsoq og Martin Lidegaard.

Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender havde udover det formelle Arktisk Råd ministerprogram, også et bilateralt møde med Premier af Nunavut Peter Taptuna den 24. april 2015. I forbindelse med mødet blev de enige om en fælleserklæring om EU's revision af EU-forordningen om handel med sælprodukter.

I erklæringen appellerer Nunavut og Grønland til EU om at revidere forordningen, så den fuldt ud anerkender, at den traditionelle Inuit sæl jagt i Nunavut og Grønland allerede udføres i overensstemmelse med alle relevante principper om bæredygtighed.

Amerikansk formandskab 2015-2017

USA overtog formandskabet fra Canada i april 2015. Det amerikanske formandskab har bl.a. valgt at prioritere havmiljø, vedvarende energi, infrastruktur og befolkningens velvære under deres formandskab.

Naalakkersuisut, ved Udenrigsdirektoratet, er aktiv og bidrager i den daglige varetagelse af Rigsfællesskabets delegation ved Senior Arctic Officials (SAO) møder samt andre Rådsmøder. Endvidere varetager Udenrigsdirektoratet koordinationen af Grønlands interesser i forbindelse med Rådets arbejde samt arbejdet i arbejdsgrupper og 'task forces'.

Under det amerikanske formandskab har der indtil videre været afholdt et eksekutivt fysisk Senior Arctic Officials (SAO) møde. Næste ordinære SAO møde planlægges at blive afholdt i oktober 2015 i Alaska.

3.2. ARBEJDSGRUPPEN VEDRØRENDE BÆREDYGTIG UDVIKLING (SDWG)

Grønlands Selvstyre ved Udenrigsdirektoratet varetager Rigsfællesskabets deltagelse i Arbejdsgruppen for Bæredygtig Udvikling (SDWG). Her arbejdes der for at fremme samarbejdet på sundhedsområdet, samt at udvikle redskaber til en fælles forståelse af en bæredygtig politisk, økonomisk, social og kulturel (herunder sproglig) udvikling - i det arktiske område og af arktiske samfund med respekt for oprindelige folks rettigheder.

Det amerikanske formandskab har videreført det stærke fokus på den menneskelige dimension i det arktiske samarbejde, herunder gennem et projekt indenfor mental sundhed. Desuden har de fokus på at sprede anvendelsen af vedvarende energi til flere fjerntliggende områder i Arktis.

Grønland har meddelt, at man ønsker at være co-lead i SDWGs sundhedsprojekt. Projekt er kaldt "RISING SUN" og har til formål at fortsætte de resultater der blev opnået med det canadiske projekt om mental sundhed.

Grønland deltager desuden i ekspertgruppen vedr. sundhed, Arctic Human Health Expert

Group (AHHEG) og ekspertgruppen Social, Economic and Cultural Expert Group (SECEG), der skal bistå med ekspertviden og udarbejdelse af projekter og rapporter vedr. sociale, økonomiske og kulturelle forhold.

3.3. OPRINDELIGE FOLKS SEKRETARIAT (IPS)

Oprindelige Folks Sekretariat (IPS) understøtter de oprindelige folks repræsentanternes (Permanent Participants) deltagelse i arbejdet i Arktisk Råd. IPS har hidtil haft lokaler hos Grønlands Repræsentation i København.

Det blev til ministermødet 2015 endeligt besluttet at IPS skulle flyttes til Arktisk Råds sekretariat i Tromsø med mest muligt praktisk samarbejde med sekretariatet, dog uden at blive fuldt integreret. Arbejdet med at få de lovmæssige samt finansielle rammer endeligt på plads er undervejs.

3.4. SAMARBEJDE MED ISLAND

I maj 2015 blev der afholdt det første årlige implementeringsmøde mellem Island og Grønland, som opfølgning på fælleserklæringen indgået i november 2013 ifm. åbningen af Generalkonsulatet. Den islandske delegation ved mødet bestod af tre generaldirektører, en direktør og Islands generalkonsul i Nuuk.

Islands Generalkonsulat i Nuuk ledes af generalkonsulen, Ambassadør Pétur Ásgeirsson, som er en udsendt embedsmand fra det Islandske udenrigsministerium.

Det islandske generalkonsulat er den første diplomatiske tilstedeværelse i Grønland i nyere tid.

3.5. SAMARBEJDE MED NUNAVUT

Naalakkersuisut var i dagene 30. juni-4. juli 2014 vært for et besøg af en delegation fra Nunavut under ledelse af Premier Peter Taptuna og Uddannelsesminister Paul Quassa.

Premier af Nunavut holdt den 1. juli møde med daværende formand for Naalakkersuisut. På dagsordenen til mødet var flyforbindelsen mellem Nuuk og Iqaluit, ressourcer og økonomisk udvikling, uddannelse, fangst og fiskeri samt EU's sælskindsimpportforbud.

Som opfølgning på mødet, underskrev Nunavut og Grønland den 2. juli en fælleserklæring hvor de lagde vægt på emner hvor der sammen kan opnås vigtige resultater.

4. NORDISK SAMARBEJDE

På nærværende samling får Inatsisartut forelagt Naalakkersuisuts nordiske redegørelse for 2015, som går i dybden med de udenrigsrelationer, som Naalakkersuisut håndterer i relation til Nordisk Samarbejde. Her er samarbejdet i Nordisk Ministerråd og dets institutioner og samarbejdsorganer centralt for Naalakkersuisuts udenrigspolitik. Ved de årlige møder i Nordisk Råd – sessionen i oktober – deltager Naalakkersuisut dels i Nordisk Råds forhandlinger og formanden for Naalakkersuisut deltager i det årlige møde med de andre nordiske regeringsledere.

4.1. FORMANDSKABSÅRET 2015

Grønland har sammen med Færøerne været aktiv i gennemførelsen af den danske formandskabsprogram, som i 2015 er styrende for det nordiske samarbejde. Som bekendt har programmet haft overskriften: Vækst, Velfærd og Værdier samt "Det blå Arktis". Programmet gav plads til to formelle formandskabsprojekter i relation til Arktis/Nordatlanten samt et særligt projekt omkring "traditionel viden om naturen". Det projekt, der handler om Sejlads og søsikkerhed i Arktis styres af den danske Søfartsstyrelse, medens de to øvrige projekter er forankret i Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug.

Det første projekt vedrører kortlægning af havbundens biodiversitet, som Naturinstituttet er den praktiske operatør på. Dette projekt skal skabe en metode, en såkaldt "protokol", som gør, at man kan indsamle biodiversitets oplysninger på en måde, således at man kan sammenligne udviklingen over tid og imellem forskellige havområder. Den første dataindsamling sker i havet og på havbunden ud for Sydøstgrønland.

Det andet projekt om Naturforvaltning ledes af en nordisk gruppe under formandskab af Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug. Målsætningen for dette projekt er at skabe en metode, som gør, at man stabilt over året kan indsamle den viden om naturforhold og dyreliv, som fiskere og fangere stiller til rådighed.

I løbet af året vil der blive holdt en række møder i Grønland, som har med formandskabet at gøre. Der er dels tale om ministermøder og møder i de embedsmandskomiteer, som betjener ministrene.

4.2. NORDISK SAMARBEJDSMINISTERMØDE I ILULISSAT

De nordiske samarbejdsministre holdt deres første møde i år i Ilulissat i marts måned, hvor man havde en politisk drøftelse af, hvorledes det nordiske samarbejde kan bidrage til Nordens arbejde i Arktisk Råd og andre internationale organer, der beskæftiger sig med arktiske spørgsmål. Fra Naalakkersuisuts side benyttede man lejligheden til at understrege det vigtige i, at man i Norden i fælleskab kan udvikle projekter og analyser, som landene kan bruge i deres arbejde i forbindelse med drøftelserne i Arktisk Råd og ikke mindst de mange arbejdsgrupper i Arktisk Råd.

På mødet i Ilulissat behandlede man også et vigtigt spørgsmål af generel udenrigspolitisk karakter, nemlig den nordiske tilstedeværelse i Rusland. De russiske myndigheder betegner nu Nordisk Ministerråds kontor i St. Petersborg som en "fremmed agent", på trods af, at kontoret er oprettet efter gensidig aftale mellem Nordisk Ministerråd og Rusland. Samarbejdsministrene besluttede på mødet at afvikle kontoret i St. Petersborg. Man anser det ikke for muligt at videreføre de nuværende samarbejdsprojekter

under betegnelsen "fremmed agent". Nordisk Ministerråd vil henholde sig til den aftale, man har skrevet under på. Dette betyder, at man i løbet af 2016 vil skabe klarhed over, hvilken tilstedeværelse denne aftale kræver i St. Petersborg.

Yderligere information om Naalakkersuisuts nordiske samarbejde i 2015 vil fremgå af den overfor nævnte Nordisk Redegørelse.

5. DET EUROPÆISKE SAMARBEJDE – EU

Grønland har siden sin udmeldelse af de europæiske fællesskaber i 1985 indgået i en række aftalemæssige relationer til EU, som har bidraget positivt til landskassen med godt 320 millioner DKK årligt. Derudover er der sket en betydelig udvikling af samarbejdet med EU og en kompetenceudvikling af medarbejdere, som har haft yderst værdifuld nytte. Samarbejdet har over årene udviklet sig fra fiskeri, til en associering til EU med udenrigspolitiske og programmeringsmæssige fordele, budgetstøtte til uddannelsesområdet, afdækning af mulige råstofsamarbejder og ikke mindst afledte aftaler som følge af et veludviklet partnerskab med EU.

Grønlands aftalemæssige relationer til EU består af:

- En protokol til EU-traktaten om Grønlands udmeldelse af EU
- En rådsbeslutning om de oversøiske lande og territoriers associering til EU, herunder adgang til EU-programmer samt Toldfrihedsaftale (kumulation) omkring specifikke fiskeprodukter
- En fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende fiskeriprotokol
- En politisk fællesdeklaration
- En rådsbeslutning om partnerskab med fokus på uddannelse
- En deltagelse i EU's Northern Periphery and Arctic Programme (se afsnit 7.5.)
- En rådsbeslutning om deltagelse i EU's Kimberleyproces, om eksport af rådiamanter
- En rådsbeslutning om veterinær kontrol
- Letter of Intent – hensigtserklæring - på råstofområdet

Med et samlet årligt bidrag til landskassen fra EU's institutioner på ca. 320 millioner kr., er EU en vigtig samarbejdspartner for Grønland. Derudover er EU's institutioner strategisk vigtige partnere for Selvstyret. Dette både i relation til udviklingen og udnyttelsen adgangen til EU programmer, og i relationer til øvrige relevante områder, som ikke direkte modtager budgetstøtte. Derudover åbner Grønlands inkludering i EU-traktatens Kapitel 4 om OLT-områderne, op for en række samarbejds muligheder. Fællesdeklarationen, der dækker alle aftalerelationerne parterne imellem, blev i marts 2015 underskrevet af parterne (se følgende afsnit).

5.1. FÆLLESDEKLARATIONEN

Den 19. marts 2015 underskrev Formand for Naalakkersuisut, Kim Kielsen, EU-Kommissionens formand, Jean-Claude Juncker og Statsminister Helle Thorning-Schmidt fællesdeklarationen for samarbejde mellem Grønland og Danmark med EU-Kommissionen (se også afsnit 9.2.). Baseret på fællesdeklarationen fra 2007-2013 har Repræsentationen i tæt samarbejde med Udenrigsdirektoratet og Udenrigsministeriet forhandlet en fornyet fællesdeklaration. Deklarationen har til hensigt at skabe et overordnet overblik over samtlige aftalemæssige forpligtelser som påhviler parterne.

Det har været vigtigt for Naalakkersuisut at påpege, at de skal være medunderskrivere på det samlede aftalemæssige grundlag som Selvstyret har med EU. Det er ligeledes relevant at den Danske regering er medunderskriver, idet aftalerelationerne med EU også baseres på EU rådsbeslutninger og dermed danske kompetencer. Selvstyreloven fra 2009 signalerer

øget kompetence til Selvstyret og dette signal er videreført i forhold til samarbejdet med EU.

Fra venstre: Helle Thorning-Schmidt, Jean-Claude Juncker og Kim Kielsen. Billede fra www.ec.europa.eu

5.2. FISKERIAFTALEN

Grønlands Repræsentation i Bruxelles bistår Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug (APNN) i forbindelse med fiskeriaftalen mellem Grønland og EU (se separat afsnit 15.5.).

5.3. ASSOCIERINGSAFTALEN (OLT-ORDNINGEN)

OLT-beslutningen blev vedtaget den 25. november 2013 og dækker perioden 2014-2020, hvori formålet med associeringen mellem EU og de 25 oversøiske lande og territorier, herunder Grønland, er stadfæstet. Associeringen søger at fremme OLT-medlemmernes økonomiske og sociale udvikling og fastholde de nære økonomiske forbindelser mellem OLT og EU som helhed. OLT-medlemmerne har en forfatningsmæssig tilknytning til fire EU medlemslande: Storbritannien, Holland, Frankrig og Danmark. OLT-medlemmerne har vidtrækkende selvstyre og er ikke en del af EU's toldområde eller indre marked og står uden for EU-lovgivningen. OLT-medlemmerne er ikke udviklingslande, men karakteriseres ved at have en række særlige udfordringer i kraft af meget små økonomier, befolkninger og administrationer og er isoleret geografisk i forhold til EU. Samlet

set udgør indbyggerne i OLT-medlemslandene i alt 1,2 mio. indbyggere. OLT-indbyggere regnes som statsborgere i et medlemsland samt EU-statsborgere.

I associeringsaftalen er der fokus på områder af fælles interesse, bl.a. klimaændringer, grøn vækst, biodiversitet, forskning og innovation. På handelsområdet stadfæster aftalen told- og kvotefrihed ved OLT'ernes adgang til det indre marked. Endeligt stadfæster aftalen den Europæiske Udviklingsfonds finansiering af OLT programmer med i alt 2,7 mia. DKK, hvoraf Danmarks bidrag er ca. 50 mio. DKK. Midlerne fra Den Europæiske Udviklingsfond er opdelt i hhv. territoriale og regionale puljer. Grønland er sammen med andre OLT'er ikke støtteberettiget under den territoriale pulje grundet BNP niveauet. Grønland er dog støtteberettiget i medfør af den regionale puljes tematiske allokering på 120-135 mio. DKK. Det overordnede emne for den tematiske allokering er: "Sustainable use of natural resources" delt i underemnerne "Climate change and disaster risk reduction" og "Sustainable Energy".

Derudover har grønlandske projekter mulighed for at optage lån ved den Europæiske Investerings Bank. OLT'erne har en fælles pulje der skal dække perioden 2014-2020, som udgør 750 mio. DKK.

Årligt betaler Grønland et kontingent på ca. 7.500 DKK og et bidrag på godt 37.300 DKK for at være en del af associeringen.

5.4. SAMARBEJDET I OVERSØISKE LANDE OG TERRITORIER (OLT)

Grønland indtager en bestyrelsespost i OLT-associeringen, hvor Repræsentationen i Bruxelles varetager denne post til daglig. Som led i varetagelsen af bestyrelsesopgaverne, har Grønland påtaget sig en rolle i det rådgivende

ledelsesorgan som forbereder OLT-bestyrelsesmøderne som støtte til OLT-sekretariatet. Derudover er Grønland sekretær i bestyrelsen og har formandsskabet i arbejdsgruppen for miljø og klima.

I løbet af 2015 skal OCTA (Overseas Countries and Territories Association) definere en ny strategi for samarbejdet i årene 2015-2020. Strategien skal tage højde for den udvikling der er sket hos OLT'erne siden udarbejdelsen af den nuværende strategi i 2010, herunder vedtagelse af en ny associeringsaftale i 2013. Derudover, skal OLT-medlemmerne identificere fremtidige behov og ressourcer for at udarbejde en tidssvarende strategi. OLT-bestyrelsen udarbejder i løbet af maj og juni 2015 et udkast til en strategi, som forventes vedtaget ultimo juni 2015 på politisk niveau.

OLT-sekretariatet

OLT-sekretariatet varetages til daglig af 4 tekniske eksperter samt en sekretær. Indtil februar 2015 bestod sekretariatet desuden af 2 praktikanter, hvoraf den ene var en embedsmand fra et OLT-land og den anden en universitetsstuderende fra et OLT-land. Der har fra februar – august 2014 og fra september 2014 – februar 2015 været en grønlandsk universitetsstuderende ved OLT-sekretariatet.

Formålet med OLT-sekretariatet er at sikre den faglige ekspertise og rådgivning for de individuelle OLT-lande, samt bakke op om bestyrelsens arbejde. Sekretariatet bistår med assistance vedrørende oprettelse af netværk mellem OLT'erne, indsamling, og deling, af relevante informationer om, og til, OLT'erne, arrangere workshops og seminarer og administrering af OLT-hjemmesiden.

Sekretariatet er et 3-årigt EU finansieret projekt som vil løbe og fungere frem til 2016. Inden medio 2015 skal der træffes beslutning om

hvorvidt OLT-medlemmerne ønsker en forlængelse af perioden for sekretariatet. Beslutningen træffes i forbindelse med udarbejdelse af OCTA's strategi for 2015-2020.

5.5. PARTNERSKABSFTALEN MELLEM DEN EUROPÆISKE UNION OG GRØNLAND

Formand for Naalakkersuisut Kim Kielsen sammen med daværende EU-Kommissær Andris Piebalgs.

Grønland har med rådsbeslutning af den 12. marts 2014 om relationerne mellem EU og Grønland sikret en konstant indtægt fra EU i en 7-årig periode, på i alt 1,6 mia. DKK, mod at skulle afrapportere for de opstillede mål i programmeringsdokumentet.

Programmeringsdokumentet blev godkendt af EU Kommissionen i september 2014 efter omfattende høringer mellem Europa-Kommissionen samt Grønlands og Danmarks regeringer. Herefter blev dokumentet underskrevet den 28. oktober 2014 af daværende fungerende Formand for Naalakkersuisut, Kim Kielsen, og EU's daværende Kommissær for Udvikling, Andris Piebalgs.

Uddannelse er blevet valgt som fokusområde for samarbejdet, hvormed man fortsætter med samme fokusområde som programmeringen i

2007-2013. Der vil blive lagt særlig vægt på erhvervsuddannelser og folkeskolen.

Implementering og dermed arbejdet omkring Partnerskabsaftalen vil fortsat blive varetaget af Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke i samarbejde med Departementet for Finanser samt både Grønlands som Danmarks faste EU Repræsentation i Bruxelles.

5.6. 'LETTER OF INTENT' – HENSIGTSEKTLÆRING

I efteråret 2013 blev en proces iværksat af generaldirektoratet for erhverv og iværksætteri, om at få udfærdiget en rapport om EU's behov for samarbejde med specielt fokus på EU råstofindustriens behov. Rapporten kommer med en række anbefalinger til hvilke muligheder for og evt. udfordringer, ved et samarbejde mellem Grønland og EU på råstofområdet. Rapporten kommer desuden med en række anbefalinger til hvordan disse udfordringer kan mødes. Rapporten vil blive offentliggjort i juni 2015, efterfulgt af en workshop, hvor man udover Grønland vil invitere EU's råstofindustri, med henblik på at de kan være med til at anbefale hvilke behov de ser EU-Kommissionen bør gå efter i et fremtidigt samarbejde med Grønland.

5.7. PROGRAMSAMARBEJDER MED EU

I medfør af de oversøiske lande og territoriers associeringsaftale med EU har Grønland fuld adgang til alle EU's horisontale programmer. Det kan dog være svært at deltage i programmerne medmindre de er specielt tiltænkt OLT'er eller har andre grønlandske særpræg. Det gælder både det private, organisationer og institutioner, som altså kan finde anvendelse under de pågældende regler der tilhører deres EU medlemsstat. Grønland har herigennem deltaget i projekter med fokus på forskning, men også energi og erhvervssektoren har deltaget i EU programmer.

5.8. NYHEDSBREVET NAP-NYT BRUXELLES

I 2009 begyndte Grønlands Repræsentation at udsende et nyhedsbrev, "NAP-NYT, Bruxelles". Nyhedsbrevet indeholder korte nyhedsartikler om repræsentationens arbejde, evt. besøg, synligheden i Bruxelles og nyheder om begivenheder i EU med relevans for Grønlands aftaler med EU. Ideen til nyhedsbrevet kommer fra København, hvor den nordiske enhed har et lignende nyhedsbrev for de nordiske aktiviteter. Nyhedsbrevet bliver godt modtaget og bliver rundsendt til interesserede i Selvstyret, såvel som til repræsentationens andre samarbejdspartner i Grønland og i EU institutionerne, herunder Kommissionen, Rådet, og Europa-Parlamentet. Nyhedsbrevet kan læses og hentes på Naalakkersuisuts hjemmeside.

Eksempel på en NAP-NYT forside.

5.9. ØVRIGE SAMARBEJDSOMRÅDER MELLEM GRØNLAND OG EU

EU's arktiske politik

I 2012 fremlagde Kommissionen og Den Høje Repræsentant en fælles meddelelse til Europa-

Parlamentet og Rådet om udvikling af en EU-politik for den arktiske region, som blev efterfulgt af en arktisk meddelelse, vedtaget af Rådet.

Hovedbudskabet i meddelelsen er, at Arktis er vigtigere end nogensinde før, og at en bæredygtig udvikling i regionen kræver internationalt samarbejde. Specielt angående Grønland, noteres det, at Rådet støtter et styrket partnerskab med Grønland med det formål at fremme bæredygtig økonomisk udvikling og dermed en diversificering af økonomien. Rådet understreger også at partnerskabet skal tilskynde til øget dialog om arktiske spørgsmål herunder på råstofområdet.

Europa-Parlamentet vedtog den 12. marts 2014 "Arktisk resolution" med fokus på sikring af oprindelige folks rettigheder, værn om miljøet i takt med øget maritim trafik, forbedret sikkerhed og understøttelse af forskning i det arktiske felt. Specielt angående Grønland anfører Parlamentet, at de noterer sig de stærke relationer som EU har opbygget med Grønland og den geostrategiske interesse der ligger deri. Parlamentet anmoder Kommissionen og udenrigstjenesten om at undersøge, hvordan EU-baseret forskning og teknologi samt private forretningsdrivende kan bidrage til den bæredygtige udvikling i Grønland. Endeligt kom Europa Parlamentet med en opfordring om udviklingen af en fælles EU holdning til Arktis. EU Kommissionen og EU's udenrigstjeneste påbegyndte på baggrund af denne opfordring, i anden halvdel af 2014, en kortlægning af EU's samarbejde og investeringer i Arktis. I 2015 fortsatte arbejdet ved blandt andet konsultationer i forskellige arktiske lande samt i Bruxelles. Det forventes at EU Kommissionen vedtager en fælles kommunikation om Arktis i slutningen af 2015 på baggrund af dette arbejde.

I oktober 2014 deltog Grønlands Repræsentation for andet år i træk, i arrangementet Arctic Indigenous Peoples Dialogue, arrangeret af EU

Kommissionens Generaldirektorat for Maritime Anliggender. Arrangementet samlede repræsentanter fra oprindelige folk i forskellige Arktiske lande, samt repræsentanter fra Kommissionens forskellige enheder til en dialog om samarbejdet mellem de to parter. EU's fælles udenrigstjeneste inviterede herudover repræsentanter for oprindelige folk i hele verden til en uformel brainstorming og workshop i marts 2015. Resultaterne fra dette møde bidrog til en konsultation med oprindelige folk i april 2015 i New York.

Kimberley Processens Certificerings Ordning (KPCS)

Kimberley-processen er et internationalt samarbejde mellem stater, diamantindustrien samt NGO'er og har til formål at standse handlen med konfliktdiamanter. Kimberleysamarbejdet varetages af afdelingen med ansvaret for erhverv i Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel. Grønland har siden 2008 undersøgt mulighederne for at blive omfattet af Kimberley-Processen og Kimberley Processens Certificerings Ordning gennem EU's deltagelse.

Rådet vedtog den 20. februar 2014 en beslutning med henblik på at gøre det muligt for Grønland at deltage i Kimberly-processens certificeringsordning. Rådets beslutning gør det muligt for Grønland at deltage i Kimberly-processens certificeringsordning for uslebne diamanter gennem et samarbejde med EU. Ordningen forudsætter at al import og eksport af uslebne diamanter bliver kontrolleret og for eksportens vedkommende certificeret af EU-myndigheder i henhold til bestemmelserne i EU-forordningen om international handel med uslebne diamanter. EU fulgte Rådets beslutning op med en ændring af forordning 2368/2002 der fastsætter, at Grønland deltager i Kimberley Processens Certificerings Ordning gennem EU.

Grønland er i øjeblikket i gang med at implementere regelsættet i Grønland, hvilket vil ske gennem udstedelse af en bekendtgørelse. Arbejdet hermed forventes at være klart i løbet af sommeren 2015.

Forordning om forbud mod handel med sælprodukter i EU

Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug Karl-Kristian Kruse (i midten) på besøg i Europa-Parlamentet for at sætte fokus på sæler.

I 2014 og 2015 har der foruden været et specielt fokus på EU Kommissionens arbejde med en tekstændring til undtagelserne til deres forordning om handel med sælprodukter fra 2009. På baggrund af en WTO afgørelse i 2014, har EU Kommissionen blandt andet fået pålagt at ændre på forordningens inuit undtagelse, som i sin nuværende form vurderes at kunne have en diskriminerende virkning. Grønlands Repræsentation samt Departementet for Fangst, Fiskeri og Landbrug har indgået et tæt samarbejde med Udenrigsministeriet samt Danmarks faste Repræsentation til EU, for at give bidrag til tekstændringer, der imødekommer Grønlands ønsker. EU skal komme med en tekstændring den 18. oktober 2015, hvilket skal vedtages ved en fælles beslutningsprocedure

mellem Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union. Grønlands Repræsentation har modtaget adskillige besøg fra blandt andet Naalakkersuisoq for Fangst, Fiskeri og Landbrug, Selvstyrets relevante departementer, Inatsisartut, Folketinget samt civilsamfundsorganisationer, som alle søger at påvirke beslutningsprocessen hos hhv. Europa-Parlamentet og Rådet.

6. DET GLOBALE SAMARBEJDE – FN

6.1. FN'S MENNESKERETTIGHEDSRÅD

Grønlands deltagelse sammen med Danmark i Menneskerettighedsrådet i Genève fokuserer sædvanligvis på oprindelige folks mandaterne. Ved den 25. samling i september 2014 var fokus på at sikre bedst mulige resultat til Verdenskonferencen om oprindelige folk i 2014 (se separat afsnit 6.4.). I den vedtagne resolution var fokus således på opfølgningen af Verdenskonferencen.

6.2. FN'S PERMANENTE FORUM FOR OPRINDELIGE FOLKS ANLIGGENDER

Naalakkersuisut støtter arbejdet i FN's Permanente Forum for Oprindelige Folks Anliggender (UNPFII), som Grønland, sammen med Danmark, var med til at oprette i 2000. Den 14. mødesamling i UNPFII blev afviklet i FN's hovedkvarter i New York i perioden 20. april - 1. maj 2014 under formandskab af Megan Davis, Australien.

UNPFII udgøres af 16 medlemmer hvoraf halvdelen er udpeget af oprindelige folk selv i de 7 regioner, som oprindelige folk inddeler verden i. Den anden halvdel er udpeget af regeringerne i de samme 7 regioner. I flere tilfælde har regeringerne også udpeget oprindelige folks repræsentanter som medlemmer af Forummet, således at oprindelige folk udgør et flertal i dette vigtige FN organ.

Dansk-grønlandske indlæg omhandlede blandt andet opfølgning på FN's Verdenskonference om Oprindelige Folk (se endvidere afsnit 6.4.), indlæg ifm. dialog mellem Forummet og FN's mange

organer. Endelig blev der givet et grønlandsk indlæg om selvmord blandt unge oprindelige folk.

6.3. EKSPERTMEKANISMEN FOR OPRINDELIGE FOLKS RETTIGHEDER

Ekspertmekanismen for Oprindelige Folks Rettigheder (EMRIP) vil afholde sin 7. samling i Genève den 20. juli - 24. juli 2015.

6.4. FN'S VERDENSKONFERENCE OM OPRINDELIGE FOLK 2014

FN's Verdenskonference om oprindelige folk (WCIP) foregik den 22. - 23. september i 2014 i New York som et højniveau plenarmøde i FN's Generalforsamling. Formålet med WCIP var at udveksle erfaringer om og synspunkter på realiseringen af oprindelige folks rettigheder, og særligt FN's Erklæring om Oprindelige Folks Rettigheder.

Naalakkersuisut deltog aktivt under Verdenskonferencen. Daværende Formand for Naalakkersuisut afgav sammen med den danske Udenrigsminister bl.a. et fælles indlæg under rundbordsdiskussionen om national og lokal implementering af oprindelige folks rettigheder.

Ifm. deltagelse til Verdenskonferencen om oprindelige folk var Naalakkersuisut hovedtaler til Side-eventen: *Building Indigenous Knowledge into Climate Change Assessment and Adaptation*. Formålet var at drøfte den nuværende status for oprindelige folks viden i globale processer vedr. miljøvurderingsrapporter og identificere strategiske skridt fremad.

6.5. EKSAMINATION AF DANMARKS 20. RAPPORT TIL FN'S RACEDISKRIMINATIONSKOMITÉ (CERD) FOR FN-KOMITÉEN

Grønlands Selvstyre deltog den 6. og 7. maj 2015 i FN's Racediskriminationskomité's eksamination af Danmark i Genève. Delegationen blev ledet af Danmarks ambassadør ved FN-Missionen i Genève, Carsten Staur.

Eksaminationen tog udgangspunkt i Danmarks 20. og 21. rapport, som Grønland havde bidraget til i form af et særligt afsnit om Grønland.

De emner der blev taget op vedr. Grønland var:

- spørgsmålet om generel lovgivning vedr. racediskrimination,
- etablering af data om racediskrimination samt manglende klageorgan vedrørende racediskrimination,
- sagen om de juridiske faderløse,
- sagen om Thule befolkningen,
- det grønlandske sprog og grønlandere i Danmark.

6.6. UNIVERSEL PERIODISK BEDØMMELSE

Inden eksaminationen i FN's Universel Periodisk Bedømmelses komité i 2016 skal Rigsfællesskabet sende en rapport til FN om hvordan Rigsfællesskabet lever op til menneskerettighederne. Grønland har bidraget i form af et særligt afsnit om Grønland til Udenrigsministeriet i Danmark, som er tovholder på vegne af Rigsfællesskabet. Bidraget indeholder bl.a. afsnit om: sagen vedr. de juridiske faderløse, oprettelsen af Grønlands Råd for Menneskerettigheder, børn, unge, ældre, handicappede og ligestilling.

6.7. ILO NR. 169

Grønlands Selvstyre er ansvarlig for løbende rapportering til ILO vedr. status for implementeringen af ILO konvention 169 (Konventionen om Oprindelige folk og Stamme folk i Uafhængige Lande). Den seneste rapportering skete i 2013.

6.8. WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION (WIPO)

På baggrund af den manglende fremdrift i WIPO med hensyn til at finde frem til modeller for beskyttelse af oprindelige folks rettigheder, herunder særligt vedr. rettigheder til deres Genetiske Ressourcer (GR), Traditionelle Viden (TK) og Folklore (TCE) har Selvstyret de seneste år ikke prioriteret deltagelse i WIPO's regeringskomité (IGC), som er nedsat til formålet.

På grund af en stærk EU-koordination og koordination i den såkaldte B-gruppe bestående af vestlige og ligesindede lande, er det vanskeligt at opnå gennemslagskraft for grønlandske synspunkter i den danske delegation, selvom der er sympatier og selvom Danmark støtter oprindelige folks rettigheder og implementering af UNDRIP i andre fora.

En systemisk fejl ved regeringskomitéen er staternes manglende vilje til at give oprindelige folk en reel mulighed for ligeværdig deltagelse i forhandlingerne vedr. deres rettigheder inden for de ovennævnte tre områder. Bl.a. er der manglende viden til at implementere UNDRIP på området, herunder manglende vilje til at modernisere sprogbrugen omkring oprindelige folk.

7. UDENRIGSHANDELSPOLITIK

Udenrigspolitikken vigtigste rolle er at sikre, at andre landes interesse for Grønland og Arktis, omsættes til økonomiske muligheder for Grønland og vores erhvervsliv. I arbejdet henimod en selvåren økonomi, bevæger Udenrigsdirektoratets fokus sig mere og mere imod handel og de generelle rammebetingelser for økonomisk samarbejde med andre lande.

Rammerne for handelspolitikken fastsættes af Naalakkersuisut. Inden for disse rammer er Udenrigsdirektoratet ansvarlig for at varetage landets offensive interesser (eksportfremme, tiltrækning af investeringer, handelsfacilitering, mv.) og defensive interesser (beskyttelse af grønlandske virksomheders afsætningsmuligheder). Den nye ressortfordeling sammen med Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel giver allerede fordele i tættere samarbejde omkring erhvervsfokus i udenrigsrelationer.

7.1. STÆRKERE FORBINDELSER TIL NABO- OG SAMHANDELSLANDE

Koalitionsaftalen fastslår, at Grønland skal have diplomatiske forbindelser til vores nærmeste nabolande og til strategiske forbindelser, som vi handler med. Naalakkersuisut har siden fremlæggelsen af den udenrigspolitiske strategi fra 2011, arbejdet for at udbygge vores relationer til vores nærmeste samhandelspartnere.

Samarbejde med Island

Det bilaterale samarbejde mellem Island og Grønland er gennem de seneste år styrket. Island har i 2013 åbnet et generalkonsulat i Nuuk og med undertegnelsen af fælleserklæringen i november 2013, blev en række muligheder for øget samarbejde mellem Island og Grønland identificeret. Den 8. maj 2015 blev der afholdt

det første årlige implementeringsmøde mellem Island og Grønland, som opfølgning på fælleserklæringen. På mødet drøftedes de identificerede prioriterede samarbejdsområder i fælleserklæringen, herunder øget samarbejde indenfor fiskeri, sundhed, turisme, handel og veterinærområdet, samt gensidig orientering om forholdet til EU, Arktisk Råd og Vestnordisk samarbejde. Næste implementeringsmøde på embedsmandsniveau er sat til at finde sted i foråret 2016.

Den islandske delegation - bestående af Generaldirektøren for internationale- og sikkerhedsanliggender, Generaldirektøren for Fødevarer, landbrug og landdistriktsanliggender, Generaldirektøren for Udenrigshandel og Økonomiske anliggender, Direktøren for Internationale Handelsforhandlinger, samt Islands Generalkonsul i Nuuk - sammen med embedsmandsrepræsentanter fra Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse samt Udenrigsdirektoratet.

Samarbejde med Asien

Asien har på samme måde som andre dele af verden fået et fornyet fokus på Arktis. Tre asiatiske lande - Kina, Japan og Sydkorea, udarbejder arktiske strategier eller politikker, ligesom de økonomisk og politisk involverer sig i den arktiske region. På det udenrigspolitiske plan

har de tre asiatiske lande fået ny status som observatører til Arktisk Råd, og indenfor de seneste år er alle tre lande blevet direkte involveret i udviklingen af Grønlands olie- og mineralpotentialer, ligesom særligt Japan og Kina udgør store vækstmarkeder for seafood-eksporten. De asiatiske lande er også i stigende grad blevet politiske samarbejds- og aftalepartnere. Samlet set betyder regionen langt mere for Grønland politisk og økonomisk nu, end den gjorde for bare 5 år siden.

Japan, Kina og Sydkorea blev optaget som observatører til Arktisk Råd i maj 2013. Dette cementerer de tre ikke-arktiske landes interesser i den arktiske region, hovedsageligt inden for maritim transport, forskning i klima og miljø, samt adgang til naturressourcer.

Asien udgør endvidere et vigtigt marked for Grønlands seafood-eksport og således udgør Japan det vigtigste marked udenfor EU. Kina tiltager i stigende grad en væsentlig rolle i seafood-eksporten, og for at understrege vækstpotentialet i Asien generelt for vores vigtigste erhverv, er det f.eks. Royal Greenlands ambition at fordoble sin omsætning i Asien indenfor den kommende 3-5-års periode. Sydkorea er historisk ikke den mest givtige samhandelspartner. Der er dog et vist potentiale handels- og investeringsmæssigt og ligheden med f.eks. Japan og Kina, ligesom Sydkorea har udvist øget interesse indenfor de seneste år. Der har været adskillige besøg fra den tidligere synkoreanske ambassadør Byung, ligesom den nuværende ambassadør Young-sam Ma besøgte Grønland for første gang i maj 2015.

Aktiv eksportfremmeindsats og tiltrækning af investeringer

Grønland har etableret og reetableret sit forhold til de tre asiatiske lande med ministerbesøg indenfor de sidste år. Som led i styrkelsen af vores strategiske forbindelser til Japan, afvikledes

et større erhvervsfremstød i Japan i marts 2015 (se afsnit 9.3. samt kapitel 16). Ligeledes planlægges et fremstød i Kina i efteråret 2015, med deltagelse af relevante erhvervsaktører til erhvervsrettede events under besøget. Endvidere intensiveres samarbejdet med Sydkorea, hvortil der planlægges møder i Sydkorea for Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender, i andet halvår af 2015/første halvår af 2016. Til brug for disse indsatser, arbejdes der for at udarbejde en handelspolitisk analyse, der skal give et brugbart overblik over handelsbarrierer ift. det asiatiske marked.

Med disse gensidige besøg, er der etableret politiske dialoger med hvert af de tre ovenstående lande, hvilket har udmøntet sig i en aftale om akademisk udveksling, en geologisamarbejdsaftale, samt en inter-institutionel geodata-samarbejdsaftale med Sydkorea, ligesom der er etableret en dialog om en handelsaftale. Med Kina er der taget de første skridt i en kommende dialog om en handelsaftale samt en geologi-samarbejdsaftale, ligesom der arbejdes på at etablere en dialog om en forskningsaftale.

7.2. INTERNATIONALE SAMHANDELSMULIGHEDER OG RAMMER FOR INVESTERINGSFREMME

Fiskeriet er Grønlands største og vigtigste eksporterhverv. Vores seafood-industri oplever imidlertid en svækkelse af deres konkurrenceevne. Dette skyldes, at den globale handelspolitik følger et markedsliberaliserende spor, med indgåelsen af et støt stigende antal bilaterale og regionale frihandelsaftaler.

Særligt EU's stigende antal frihandelsaftaler påvirker eksportvirksomhedernes konkurrenceevne og dermed evnen til at afsætte

sine produkter. Trods grønlandske fiskeriprodukter har toldfri adgang til EU's markeder under fiskeriaftalen, mens andre produkter har toldfri adgang til markedet under OLT-aftalen (Oversøiske Lande og Territorier), udhules værdien af vores toldfrie adgang til det europæiske marked, i takt med at EU handelsliberaliserer.

Et eksempel herpå, er CETA-aftalen (Comprehensive Economic and Trade Agreement) mellem Canada og EU. Siden sidste Udenrigspolitiske Redegørelse er frihandelsaftalen mellem Canada og EU færdigforhandlet. Canada producerer mange af de samme produkter som Grønland, hvortil den toldfri adgang til det europæiske marked - i kraft af OLT-associationen med EU samt fiskeriaftalen med EU - indtil nu har gavnet erhvervens konkurrenceevne. Med aftalens ikrafttrædelse, vil 99 procent af alle toldpositioner midlertidigt blive ophævet. CETA-aftalen mellem EU og Canada kan potentielt set med andre ord betyde, at de canadiske produkter vil udkonkurrere de grønlandske, på det europæiske marked, da de canadiske produkter nu stilles mere lige med de grønlandske i forhold til markedsadgang. Betydningen af Grønlands vigtige præferenceadgang til det europæiske marked kan således ikke udgå at blive eroderet og de grønlandske eksportvirksomheders konkurrenceevne presset på helt centrale produkter.

Ligeledes betyder EU's handelsaftaledialoger med eksempelvis de asiatiske økonomier, at vores eksport direkte fra Grønland – og altså eksportarbejdspladser i Grønland – i stigende grad mister konkurrenceevne overfor europæiske virksomheder. Dette kan betyde, at grønlandske eksportvirksomheder for at bevare sin konkurrenceevne, er nødt til at indrette sin eksport til at foregå via salgsselskaber i EU (hvor det skal bearbejdes yderligere for at opnå status som en EU-vare). Dette kan i sidste ende få

betydning for antallet af eksportarbejdspladser i Grønland, ligesom det kan betyde flere udgifter end nødvendigt for grønlandsk eksporterhverv.

For at imødekomme ovenstående handelssituation og for yderligere at forbedre vores eksportvirksomheders konkurrenceevne er det således nødvendigt at forbedre eksportvirksomhedernes adgangsbetainger til afsætningsmarkederne, hvorfor forberedelse af bilaterale handelsdialoger med vores primære (og potentielle) eksportmarkeder fortsat planlægges.

Handelspolitisk analyse

Som et vigtigt led i forberedelsen af handelsaftaleforhandlinger, anerkendes behovet for at gennemføre analyser der belyser de reelle handelsforhold. Således blev udarbejdelsen af en større handelspolitisk analyse bevilget i Finansudvalgets tillægsbevilling 2014, på baggrund af en indstilling fra Udenrigsdirektoratet til Naalakkersuisut. Udenrigsdirektoratet har følgelig, i foråret 2015, nedsat en tværgående arbejdsgruppe, med deltagelse fra Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel; Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug samt Fiskerilicenskontrollen, til udarbejdelsen af en handelspolitisk analyse i tæt dialog med eksporterhvervet.

Arbejdet skal søge at give et retvisende billede af væsentlige toldbarriereudfordringer fra tredjelande ift. vores hovedeksportprodukter. Analysen vil indledningsvis kortlægge eksisterende og potentielle afsætningsmarkeder for grønlandske fisk og skaldyr, sælprodukter og andre potentielle produkter. Fokus vil dog være på toldbarrierer ift. vores eksisterende primære eksportprodukter, med henblik på indledning af toldforhandlinger. Analysen vil fokusere på hovedeksportmarkeder som EU og Japan, samt

inkludere identificerede prioriterede markeder, som nabolandene, samt Sydkorea og Kina.

Som nævnt i afsnit 7.1., spores en stigende asiatiske interesse for Grønland. Seafood-industrien melder øget eksport til Asien og et væsentligt potentiale for yderligere eksport til det asiatiske marked. Handelsanalysen vil derfor omfatte en refleksion over udfordringer og muligheder ift. det asiatiske marked og vil dermed danne grundlag for en fremadrettet strategi og fremskridt i dialogen med primært Japan, Kina og Sydkorea. Når handelsanalysen er færdiggjort, vil førnævnte dialog med Sydkorea omkring en mulig handelsaftale kunne genoptages, samt indledes med prioriterede markeder.

I koalitionsaftalen står som nævnt, at Grønland skal have diplomatiske forbindelser til vores nærmeste nabolande og til strategiske forbindelser, som vi handler med. Af samme årsag, har analysen også til hensigt at undersøge det potentielle udbytte, som handels- og toldlempelser vil kunne bære med sig, hvis toldstrukturene var anderledes for så vidt angår samhandlen med nabolandene - herunder USA, Canada og Island. Hertil inkluderes en undersøgelse af Islands netop indgåede frihandelsaftale med Kina og frihandelsaftalen mellem Færøerne og Tyrkiet, både til brug for inspiration og mhp. kortlægning af potentialet i eventuel opkobling på sådanne eksisterende handelsaftaler. Analysearbejdet vil pågå ind i 2016.

Når den handelspolitiske analyse foreligger, vil der blive taget stilling til indledning af handels- og toldforhandlinger med andre lande.

7.3. PLURILATERALE AFTALER – NORDISK, EU, M.FL.

Plurilaterale aftaler er aftaler indgået med en række andre lande - fx det nordiske samarbejde og samarbejdet med EU. EU er fortsat den vigtigste aftager af vores eksport.

Veterinæraftale med EU

Grønlands Selvstyre har siden 2002 ønsket at indgå en bilateral aftale med EU om veterinær kontrol af samhandel indenfor fiskevarer, muslinger m.m. og biprodukter - også kaldet 'Veterinæraftalen'. Dette arbejde er nu tilendebragt.

Ordningen forventes at have stor værdi for fiskeeksporterhvervet på sigt efter en indkøringsperiode.

Der er indgået aftale med erhvervslivet om finansiering og drift af to veterinære grænsekontrolsteder (Border Inspection Posts – BIP'er), henholdsvis i Nuuk og Sisimiut.

Fødevarestyrelsen (DK) er den kompetente myndighed for området og har ansvaret for kontrollen på de veterinære grænsekontrolsteder, idet kontrol med import og eksport af animalske produkter i Grønland ikke er overtaget af Grønlands Selvstyre.

Efter en oplæringsperiode af grænsekontroldyr lægerne samt kontrolpersonale vil Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland (VFMG) blive bemyndiget af FVST til at forestå kontrollen. Dette vil betyde flere arbejdspladser.

Aftalen vil betyde flere arbejdspladser og et uddannelsesmæssigt løft for tilsynspersonalet, der forventes at blive rekrutteret fra herboende med relevant uddannelse f.eks. folk med hygiejneuddannelse eller erfaring indenfor fiskerikontrol.

Aftalen skal også ses som første skridt i en hjemtagelsesproces indenfor veterinærkontrol i

forhold til import og eksport af animalske produkter.

Den erfaring der opnås med denne aftale, vil give både de relevante myndigheder og tilsynspersonale en træning i på sigt at overtage flere og flere opgaver med relation til EU-lovgivning og samhandel.

7.4. MULTILATERALE AFTALER – WORLD TRADE ORGANISATION (WTO)

I forbindelse med Danmarks ratificering af WTO-aftalen i december 1994, meddelte både Færøerne og Grønland de danske myndigheder, at man ønskede at være omfattet af Danmarks ratifikation. Ved Danmarks tiltrædelse af WTO blev der derfor ikke taget forbehold for Færøerne og Grønland. Det fremgår således af bekendtgørelse nr. 71 fra 8. juni 1995 om Danmarks ratifikation af overenskomsten af 15. april 1994 om oprettelse af WTO, at Danmarks ratifikation også omfatter Færøerne og Grønland. Ifølge beslutningen herom af det daværende landstyre i 1995, som blev bekræftet i 2005, er det pålagt Udenrigsdepartementet at arbejde for, at dels Grønlands lovgivning bringes i overensstemmelse med WTO-reglerne og dels at notificere det grønlandske handelsregime overfor WTO (ifølge dennes regler).

I WTO pågår der dog til stadighed forhandlinger i den såkaldte Doha-runde, som blev startet ved WTO's oprettelse i 1995 med henblik på at forny reglerne. Udenrigsdepartementet afventer resultatet af forhandlingerne i Doha-runden inden der notificeres. I mellemtiden fokuseres der på at følge op omkring arbejdet med at bringe den hjemlige lovgivning i overensstemmelse samt at skabe det fornødne overblik, der vil være nødvendigt i forbindelse med en kommende notificeringsproces.

For at oppebære retten til løbende at notificere sit handelsregime, skal et land notificere landets forbehold mht. efterlevelse af WTO-reglerne, iht. art XXVIII, 5 i GATT 1994. Det handler med andre ord om retten til at ændre schedules (told og andre forpligtelser, der følger af WTO-medlemskabet). Sidste notifikation blev godkendt af WTO i januar 2015 og skal derfor først gentages ved udgangen af 2017.

WTO's handelslettelесаftale

I december 2013 oplevedes der lettere fremgang i Doha-runden, da Bali-pakken blev færdigforhandlet og vedtaget under ministerkonferencen på Bali. WTO's handelslettelесаftale (Trade Facilitation Agreement, TFA), der er en del af Bali-pakken (den første multilaterale WTO-aftale), er nu ved at blive ratificeret af WTO's medlemmer. Forhandlingsforløbet har i princippet strakt sig fra indledningen af Doha-runden i 2001 og frem til ministerkonferencen på Bali.

Aftalen vil træde i kraft, når den er ratificeret af det fornødne 2/3-flertal af WTO-medlemmerne. Singapore, Hong Kong og USA har allerede ratificeret, og EU's godkendelse vil samlet set bidrage med yderligere 28 lande. Danmarks ratifikation af aftalen sker gennem EU, da aftalens indhold henhører under EU-enekompetence. Grønland og Færøerne er ikke omfattet af EU's ratifikation af aftalen.

7.5. PROGRAMSAMARBEJDER MED EU

Grønland har adgang til en række programmer under EU. Reglerne for den Europæiske Regionale Udviklingsfond (ERDF) giver således adgang til INTERREG V programmet Northern Periphery and Arctic Programme (NPA) – tidligere Northern Periphery Programme (NPP) – mens OLT-ordningen giver adgang til en række horisontale programmer.

I ERDF er reglerne sådan at 'ikke medlemsstater' selv skal betale deres pulje til projekter. Grønland allokerer således hvert år midler til NPA programmet. Disse midler bruges efterfølgende på grønlandsk deltagelse i transnationale projekter. Efter aftale med de deltagende EU lande, kan Grønland og Færøerne bruge en del af ERDF midlerne, når egne midler er sluppet op.

Arbejdet i NPA foregår på embedsmandsniveau, hvor arbejdet siden sidste Udenrigspolitisk Redegørelse har ligget i, dels at afslutte sidste programperiode 2007-2013, dels at forberede og starte den nye programperiode, 2014 – 2020.

Northern Periphery and Arctic Programme

NPA programmet har til formål at skabe løsninger på problemstillinger som opstår i kraft af forholdene i de perifere egne. Det er programmets vision, at bidrage til at skabe konkurrencedygtige og bæredygtige samfund, ved at benytte innovation, udvide kapaciteten for iværksætteri og gøre brug af de nordlige og arktiske regioners unikke vækstinitiativer og muligheder, på en ressourceeffektiv måde. De 9 deltagende lande tæller: Finland, Sverige, Norge, Irland, Nordirland, Skotland, Færøerne, Island og Grønland.

NPA programmet startede i år 2000 og har netop indledt sin tredje programperiode. Grønland har deltaget i Northern Periphery and Arctic Programme siden 2002. Deltagelse i programmet giver den grønlandske private sektor og offentlige institutioner mulighed for at få støtte til erhvervsudvikling og innovation, ved at indgå projektpartnerskaber med andre af projektområdets deltagerlande. Projekter kan tage form som udvikling af konkret produkt- og service-innovation, men også vidensdeling,

kompetenceudvikling og indgåelse af faglige netværk.

I den første programperiode 2000-2006, deltog 16 grønlandske partnere i 11 projekter. I den foregående programperiode, 2007-2013, deltog 12 grønlandske partnere i 14 projekter, hvor de grønlandske partnere modtog ca. 8.1 mio. kr. gennem deres programdeltagelse.

NPA 2014-2020

Som et led i EU's Arktiske Politik, har den nye programperiode, 2014-2020, fokus på Arktis. Derfor har Kommissionen valgt at omdøbe programmet til "Northern Periphery and Arctic". NPA 2014-2020 blev lanceret på Cool North Konferencen den 30. september 2014 i Skotland, hvor der også blev åbnet for modtagelsen af projektansøgninger. I tråd med EU 2020 strategien, har den nye projektperiode fokus på fire indsatsområder: *Innovation, Iværksætteri, Genanvendelse og energieffektivitet, samt Natur- og kulturarv.*

I den første ansøgningsrunde i den nye programperiode, blev 14 projekter godkendt, herunder 5 med grønlandsk deltagelse. To projekter har grønlandske partnere, mens tre yderligere projekter har grønlandske associerede partnere. Anden ansøgningsrunde lukkede den 20. april 2015, hvor 2 ud af 14 projektansøgninger har grønlandske projektpartnere. På baggrund af alle deltagende landes ekspertudvalgs anbefalinger, tages den endelige beslutning om projektbevillinger af NPA Monitoring Committee, bestående af de ni landes nationale repræsentanter, den 10. juni 2015 i Belfast.

I alt vil NPA 2014-2020 allokere ca. 56 mio. euro til projekter med et maksimal samlet projektbudget på 2 millioner euro.

8. INTERNATIONAL BIODIVERSITET OG – KLIMA

8.1. INTERNATIONAL BIODIVERSITET

Konventionen om biologisk mangfoldighed – CBD

Biodiversitetskonventionen (CBD) er ressortmæssigt flyttet fra Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet til Udenrigsdirektoratet efter ressortændringerne.

Konventionen er en af de væsentligste internationale aftaler på naturbeskyttelsesområdet. Konventionens formål er at bevare den biologiske mangfoldighed, både på økosystem-, arts- og genetisk niveau.

Den 12. partskonference under Konventionen om Biologisk Mangfoldighed (CBD COP12) blev afholdt i oktober 2014 i Sydkorea. Der har ikke tidligere været ministerdeltagelse fra Grønland. På grund af valgudskrivelse var der heller ikke embedsmands deltagelse til denne COP.

For Grønland var særligt to emner af relevans på COP12:

1. Drøftelser af beskyttelse af den marine biodiversitet – identifikation af marine økologiske og biologiske signifikante områder (EBSA).
2. Drøftelse af inddragelse af oprindelige folk i beskyttelse af biodiversitet.

Interessen for bevarelsen og beskyttelse af havmiljøet har været kraftigt stigende igennem en årrække både globalt og regionalt. På CBD's partskonference i 2010 (COP10) blev en revideret strategiplan, herunder nye mål – såkaldte Aichimål - for biodiversitet frem til 2020 vedtaget. En af de globale målsætninger er, at mindst 10 % af hav- og kystområder bør være

beskyttet inden 2020 (Aichi 2020 målsætning nr. 11).

En proces om identifikation af økologisk og biologisk signifikante marine områder (EBSAs) er igangsat i regi af konventionen. Dette sker i erkendelsen af, at der er et stigende pres på den marine biodiversitet, og der derfor er behov for at oparbejde viden om, hvor de vigtigste biologiske og økologiske marine områder findes. Kun på denne måde er man i stand til at igangsætte beskyttelsesmæssige tiltag, såfremt dette findes nødvendigt og relevant.

På COP12, godkendte partslandene en række identificerede EBSA områder herunder områder som grænser op til Grønlands økonomiske eksklusive zone (EEZ). De identificerede områder og datagrundlaget herfor vil indgå i en database i regi af FN.

På den tidligere CBD COP11 var der drøftelser om Konventionens artikel 8j om oprindelige folk. Specielt af interesse for Grønland var spørgsmålet om korrekt brug af terminologi, når der henvises til oprindelige folk. Der henvises i den forbindelse til Udenrigspolitisk Redegørelse 2013. I forbindelse med CBD COP12 opnåede man enighed om ændring af terminologi, hvilket må ses som en succes for det Grønland har arbejdet for.

Danmark har i 2014 ratificeret den såkaldte Nagoyaprotokol om adgang til og udbyttedeling ved udnyttelse af genetiske ressourcer. Grønland skal vurdere hvorvidt vi også ønsker at tiltræde Nagoyaprotokollen.

Conservation of Arctic Flora and Fauna – CAFF

Arbejdsgruppen er ressortmæssigt flyttet fra Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet til Udenrigsdirektoratet efter ressortændringerne.

CAFF arbejdsgruppen beskæftiger sig med beskyttelse af biodiversitet og økosystemer og bidrager til at sikre implementering af Konventionen om Biologisk Mangfoldighed. Grønland varetager Rigsfællesskabets interesser i CAFF og er således Head of Delegation til møderne. Samtidig afholder Grønland på vegne af Rigsfællesskabet det årlige bidrag til CAFF sekretariatet.

Som opfølgning på evalueringen af biodiversitet i Arktis "The Arctic Biodiversity Assessment" (ABA) fra 2013 har arbejdsgruppen udarbejdet en handlingsplan "Actions for Arctic Biodiversity, 2013-2021" – implementing the recommendations of the Arctic Biodiversity Assessment", som skal sikre opfølgningen af de 17 politiske anbefalinger.

Efter ønske fra Grønland blev evalueringen af biodiversitet og den op følgende handlingsplan præsenteret på Nordisk Ministerråd for Miljø og ministermøde den 27. april 2015, med deltagelse af Naalakkersuisoq for Natur, Miljø og Justitsområdet, Mala Høy Kúko. Drøftelserne og resultater herfra er nærmere beskrevet i Nordisk Redegørelse 2015.

Sammenfatningen og det politiske dokument er blevet oversat til grønlandsk og dansk og er gjort tilgængelig på CAFFs hjemmeside.

I forbindelse med udarbejdelsen af handlingsplanen blev der i december 2014 afholdt en international biodiversitets kongres (Arctic Biodiversity Congress) i regi af CAFF i Trondheim, Norge. Grønland deltog på embedsmandsniveau i denne kongres.

Fra Grønlands (Kongerigets) side har der været fokus på at sikre at aktiviteter i regi af det vigtige monitoringsprogram "Circumpolar Biodiversity Monitoring Programme" (CBMP) linkes tæt til handlingsplanen. Dette set i lyset af Grønland/Danmark (og Kongeriget) ved DCE (Nationalt Center for Miljø og Energi – Århus Universitet) har co-lead rolle for hele programmet, som er finansieret af Miljøstyrelsens Miljøstøtte til Arktis (DANCEA).

Grønland indgår i en række ekspertgrupper under CBMP, bl.a. deltager Grønlands Naturinstitut med en række eksperter. I 2014 varetog Grønland ved GN formandskabet for den marine ekspertgruppe under CBMP.

8.2. INTERNATIONALT KLIMA

Klimakonventionen – UNFCCC

Konventionen er ressortmæssigt flyttet til Udenrigsdirektoratet fra det daværende Departement for Miljø og Natur efter valget i 2014, hvorfor beskrivelserne i dette kapitel dækker aktiviteter efter ressortomlægningerne. Der henvises til afsnit 18.4., hvor aktiviteterne frem til valget er beskrevet for dette sagsområde.

I forbindelse med UNFCCC forhandlingerne frem mod COP21 var der i juni 2015 UNFCCC session i Bonn. Forhandlingerne tog udgangspunkt i et 90 siders langt forhandlingstekst, men var dog uden markante resultater. Det vurderes derfor, at der er langt vej mod en global bindende aftale, der kan vedtages på COP21 og med ikrafttrædelse i 2020. En række UNFCCC sessioner vil finde sted i august/september samt igen i oktober. Under oktober sessionen forventes et ministersegment for at nå nærmere en global aftale, som kan vedtages på COP21 i Paris.

Den franske udenrigsminister Laurent Fabius har besøgt Ilulissat sammen med naalakkersuisoq for udenrigsanliggender, Vittus Qujaukitsoq, og den danske udenrigsminister, Martin Lidegaard.

På COP21 planlægger det franske formandskab eventuelt at indlede COP'en med involvering af statsledere udover det normale ministersegment i slutningen af COP'en.

Udenrigsdirektoratet følger forhandlingerne tæt på embedsmandsniveau. Et analyse arbejde vil igangsættes med henblik på forelæggelse af politisk stillingtagen til hvorvidt Grønland skal være omfattet eller have forbehold for en eventuel ny global aftale.

DEL II: NAALAKKERSUISUTS INTERNATIONALE RESSORTARBEJDE

9. FORMANDENS DEPARTEMENT (NSN)

I perioden fra juni 2009 til december 2014 har Formanden for Naalakkersuisut varetaget ansvaret for det udenrigspolitiske område, hvorfor Formandens Departement i vid udstrækning har ladet håndteringen af Formanden for Naalakkersuisuts udenrigspolitiske aktiviteter varetage af Udenrigsdirektoratet. Ved konstitutionen af den nuværende Naalakkersuisut-koalition den 12. december 2014 er det i ressortfordelingen fastlagt, at ansvaret for det udenrigspolitiske område varetages af Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender Vittus Qujaukitsoq.

I dette års Udenrigspolitiske Redegørelse vil det derfor give sig udtryk i, at Udenrigsdirektoratet redegør for Formanden for Naalakkersuisuts udenrigsaktiviteter før den 12. december 2014, og NSN redegør for Formanden for Naalakkersuisuts udenrigsaktiviteter fra den 12. december 2014.

Selvom Formanden for Naalakkersuisut ikke længere varetager det daglige politiske ansvar for vort lands udenrigspolitiske interesser, vil der stadig løbende være opgaver af udenrigspolitisk karakter for Formanden for Naalakkersuisut. De udenrigsrelaterede opgaver, vil dog komme med en mærkbart lavere frekvens end tidligere, hvor ressortansvaret for udenrigsanliggenderne og Udenrigsdirektoratet lå placeret under Formanden for Naalakkersuisut.

Siden den 12. december 2014, har der særligt været tre begivenheder med udenrigsrelateret indhold for Formanden for Naalakkersuisut – den ene af mere repræsentativ karakter, den anden af direkte udenrigspolitisk indhold og den tredje et erhvervsfremstød.

9.1. DEN ÅRLIGE NYTÅRSRECEPTION PÅ REPRÆSENTATIONEN I KØBENHAVN

Naalakkersuisuts årlige Nytårsreception i januar på Grønlands Selvstyres Repræsentation i København er en todelt reception, hvor den første del har international karakter. Her hilses der særligt på det internationale diplomatkorps i København. Indledende introduktioner og uformelle samtaler med forskellige landes ambassadører og andre udenlandske aktører sker her. Ved dette års reception, fik det nye Naalakkersuisut med Formand for Naalakkersuisut Kim Kielsen i spidsen mulighed for at hilse på adskillige ambassadører, repræsentanter fra diverse organisationer og internationale virksomheder og andre.

9.2. UNDERSKRIVELSE AF FÆLLESDEKLARATIONEN MELLEM GRØNLAND, DANMARK OG EU, SAMT FINANSIERINGSAFTALEN MED EU

Den 19. marts 2015 underskrev Formanden for Naalakkersuisut Kim Kielsen sammen med Danmarks Statsminister Helle Thorning-Schmidt og EU Kommissionens Formand Jean-Claude Juncker Fællesdeklarationen (se også afsnit 5.1.).

Ceremonien fandt sted i EU's hovedkvarter, Berlaymont Bygningen i Bruxelles. EU Kommissionens formand havde indbudt Formand for Naalakkersuisut og statsministeren til en ceremoniel begivenhed for at markere, at parterne er enige om mange års fremtidigt samarbejde. Samarbejdet skal bidrage til, at Grønland udvikler sin økonomi med mulighed for

at samarbejde tæt med sine europæiske partnere.

Samarbejdet tager afsæt i Grønlands udmeldelse af Unionen i 1985, hvori Parterne blev enige om de tætte forbindelser skulle opretholdes og udvikles til gavn for en bæredygtig økonomisk udvikling af det grønlandske samfund.

Fællesdeklarationen markerer, at Naalakkersuisut og den danske regering er ligeværdige parter, som anført i selvstyreloven, og at man derfor baseret på dette ligeværdighedsprincip sikrer, at Grønland er medunderskriver på det samlede EU-aftalegrundlag.

Deklarationen udgør rammen om samarbejdsområderne parterne imellem. Den angiver, at parterne erklærer deres hensigt om at fortsætte og yderligere styrke deres forbindelser og samarbejde blandt andet omkring bæredygtig forvaltning af fiskebestande, uddannelse, naturressourcer, arktiske forhold, den sociale sektor, forskning og innovation samt klimaforandringer.

Fællesdeklarationen har været klar til underskrift siden efteråret 2014, men har på grund af valg til Inatsisartut og udpegning af ny EU Kommission afventet endelig underskrift til marts 2015.

Senere samme dag som Fællesdeklarationen blev underskrevet, blev Finansieringsaftalen mellem Grønland og EU også underskrevet. Formanden for Naalakkersuisut underskrev aftalen sammen med EU Kommissionens repræsentant, Vicegeneraldirektør Marcus Cornaro.

Finansieringsaftalen for 2015 om EU's bidrag til Grønland på uddannelsesområdet, har et højt muligt støttebeløb på 230 millioner kr. (30,7 mio. €) for 2015. Den endelige størrelse af det årlige støttebeløb afhænger af, om det lykkes at opfylde en række målsætninger på uddannelsesområdet. Målsætningerne, der er

aftalt med EU Kommissionen, gælder blandt andet styrkelse af folkeskolens trintest-resultater, højere andel af elever, der går videre til en ungdomsuddannelse samt et højere antal gennemførelser på kompetencegivende uddannelser. De aftalte målsætninger opnås gennem initiativerne i Naalakkersuisuts Uddannelsesplan II.

Finansieringsaftalen er en del af implementeringen af partnerskabsaftalen, der blev underskrevet i oktober 2014 med daværende EU Kommissær for Udvikling, Andris Piebalgs, og på den grønlandske side af Kim Kielsen, der på daværende tidspunkt var fungerende Formand for Naalakkersuisut. Her forpligtede EU sig til at støtte Grønlands fortsatte uddannelsesindsats med op til 1,6 milliarder kr. (217,8 mio. €) frem til 2020.

Udover de ovennævnte målsætninger på uddannelsesområdet, er der fra EU også et krav om en stabil økonomisk udvikling og fremdrift på den offentlige økonomistyring. Dette omfatter blandt andet indkøb af varer og tjenesteydelser samt øget gennemsigtighed i de offentlige finanser.

Støtten fra EU udgør sammen med Grønlands fiskeriaftale med EU et beløb på ca. 360 millioner kr. årligt.

Under rejsen til Bruxelles, fik Formanden for Naalakkersuisut ligeledes lejlighed til på høflighedsbasis at mødes med EU Kommissær Margrethe Vestager, Danmarks EU-ambassadører samt Færøernes repræsentationschef.

9.3. NAALAKKERSUISUTS ERHVERVSFREMSTØD I TOKYO, JAPAN

Formanden for Naalakkersuisut Kim Kielsen stod i spidsen for Naalakkersuisuts erhvervsfremstød i Japan i dagene 25.-29. marts 2015. Det var et

fremstød som skulle have været gennemført i december 2014, men på grund af valget til Inatsisartut blev fremstødet udsat.

Danmarks Kongefamilie havde efter henvendelse fra Naalakkersuisut takket ja til at deltage ved fremstødet. Kronprinseparrets deltagelse var med til at frembringe ekstra japansk opmærksomhed omkring erhvervsfremstødet, hvilket naturligvis var til stor gavn for initiativet.

Formanden for Naalakkersuisut havde også medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug med sig på rejsen. Japan er en stor aftager af Grønlands fiskeprodukter og derfor var der naturligt et fiskeritema over flere af programpunkterne i fremstødet. Således var også den danske fødevareminister, Dan Jørgensen, deltager på fremstødet på vegne af den danske regering. Erhvervsfremstødet var forberedt i tæt samarbejde med den danske ambassade i Japan.

Fremstødet havde ligeledes et kulturelt tema over sig, og derfor havde Naalakkersuisut også inviteret musikere og kunstnere med på fremstødet. Rock/popbandet Nanook, samt sangerinden Nive Nielsen and The Deer Children deltog i den grønlandske delegation og spillede koncerter i Tokyo. Derudover deltog tegneserietegneren Nuka K. Godtfredsen også og udstillede sine værker.

Blandt de forskellige events på fremstødet kan nævnes:

- Rundvisning på Tsukiji Fish Market
- Seafood Seminar - præsentationer og business-to-business-møder
- Arctic Seminar – præsentation af grønlandske visioner for Arktis, og udfordringer i Arktis set fra den japanske regerings øjne

- Velkomstreception og kulturevent - networking for virksomheder, samt koncert
- Turisme event – markedsføring af Grønland som turistdestination
- Grønlands-udstilling – Kongelig og Kejserlig samling af grønlandske masker og tupilakker, samt Nationalmuseets udstilling "Qanga – tegnet fortid" indeholdende Nuka K. Godtfredsens akvareller
- Modeopvisning – Great Greenland og København Furs promovring af sælskindsprodukter
- Udstilling af Great Greenlands produkter i Tokyo Honten Department Store
- Sælskindsreception i Den Danske Ambassade – for pelsindustrien
- Tegneserie-event i T-site med Nuka K. Godtfredsens tegneserie om Grønland

Erhvervsfremstødet gav mulighed for at profilere Grønland indenfor fiskeriet, kulturen, turismen og pelsmoden overfor et af verdens mest købestærke nationer. Samtidig gav det også mulighed for at drøfte arktiske emner med repræsentanter for den japanske regering nogle måneder før, at den officielle japanske arktiske strategi skal præsenteres i juni 2015.

10. DEPARTEMENTET FOR SUNDHED (PN)

10.1. ARKTISK SAMARBEJDE OMKRING SELVMORDSFOREBYGGELSE

Departementet for Sundhed har gennem det seneste år deltaget i et tværarktisk samarbejde med fokus på at indsamle viden og erfaringer vedrørende de bedste forebyggende indsatser over for selvmord blandt de arktiske regioner.

Den indledende del af samarbejdet udmøntede sig i et symposium i Iqaluit, Canada i marts måned 2015, i regi af Arktisk råd, hvor Grønland var repræsenteret ved både embedsmænd, forskere og ungdomsrepræsentanter.

Næste skridt er aktiv deltagelse i USA's initiativ inden for mental sundhed, RISING-SUN, hvor Grønland har sagt ja til at være co-lead. Projektet har til formål at udvikle en række fælles indikatorer for, hvordan vi på bedste vis måler betydningen af forskellige selvmordsforebyggende initiativer.

10.2. REGLER FOR UDVINDING OG EKSPORT AF URAN

Departementet for Sundhed deltog i en arbejdsgruppe mellem Udenrigsministeriet, Udenrigsdirektoratet og en række fagministerier og fagdepartementer i Selvstyret, samt i en juridisk ekspertgruppe. Arbejdsgruppen afgav i oktober 2013 en rapport om udvinding af og eksport af uran. Rapporten analyserer konsekvenserne af en ophævelse af nul-tolerancen for uranudvinding.

Det fremgår bl.a. af rapporten hvilke regelsæt og internationale konventioner, der skal sættes i kraft for Grønland, hvis der skal indledes udvinding og eksport af uran.

Arbejdet er videreført med henblik på at implementere arbejdsgruppens anbefalinger, herunder ophævelse af forbehold for Grønland i 6 internationale konventioner og udarbejdelse af den nødvendige lovgivning.

10.3. SUNDHEDSVÆSENETS SAMARBEJDE MED ISLAND

Onsdag den 3. september 2014 indgik Sundhedsvæsenet i Grønland og det islandske landshospital, Landspítalið, en samarbejdsaftale, der har til formål at styrke og udbygge samarbejdet omkring behandlingen af grønlandske patienter i Island.

Naalakkersuisoq for Sundhed og Infrastruktur Steen Lyng og den islandske Sundhedsminister Kristján Þór Júlíusson deltog ved underskrivelsen af samarbejdsaftalen. Aftalen udspringer af den overordnede samarbejdsaftale: "*Aftale om samarbejde mellem sundhedsministrene i Vestnorden*", der blev underskrevet i juni 2014. Med indgåelsen af samarbejdsaftalen er resolutionerne fra Vestnordisk Råd konkretiseret, og den politiske intention om et øget Vestnordisk samarbejde på sundhedsområdet styrket.

Dermed er der skabt et reelt alternativ til at sende patienter til Danmark, og det forventes, at aftalen vil komme en del grønlandske patienter til gode. Omkostningerne til behandling i Island forventes at ligge på niveau med omkostningerne i Danmark. Det vurderes dog, at transport er billigere, og at transporttiden er kortere.

Gennem samarbejdsaftalen etableres et formelt samarbejde, der skal styrke og udbygge mulighederne for behandling af grønlandske patienter i Island. Det er planen, at der fremadrettet skal laves underaftaler omkring specifikke sygdomme og særlige patientgrupper.

Sundhedsvæsenet forventer, at de underliggende aftaler i første omgang vil omhandle patientgrupper med korte behandlingsforløb, som f.eks. nyrestensknusning.

Hvis der i fremtiden skal indgås aftaler om eksempelvis kirurgiske forløb, der forventes at kræve et længere ophold i Reykjavik, vil det kræve, at der etableres et udbygget socialt netværk for de grønlandske patienter.

10.4. STYRELSEN FOR SUNDHED OG FOREBYGGELSE

EU-støttet projekt – MasterMind

Projektet MasterMind skal levere praktisk erfaring med udrulning af video baserede og webbaserede psykiatrydelser til depressive patienter på storskala.

Projektet startede i marts 2014, og var i de første 10 måneder af 2014 i en opstartsfasen. Der er ansat en udførende projektleder/psykolog i psykiatrien pr. 1. oktober 2014, og i henhold til projektets formål, blev der fra slutningen af 2014 indlemmet patienter i projektet som fortsætter til marts 2017. Projektet kører efter planen.

Arctic Transatlantic Telehealth Research Network – ATTRN

Sundhedsvæsenet er i 2014 blevet en del af Arctic Transatlantic Telehealth Research Network, et videns netværk med fokus på arktisk telemedicin. Deltagelsen i ATTRN er det første skridt for sundhedsvæsenet til at indgå i internationalt samarbejde omkring telemedicin, og er dermed en vigtig kanal for både at tiltrække international viden, men også et medium hvor grønlandske erfaringer kan lagres. Projektet har i sin initieringsfase fået støtte fra Forsknings- og

Innovationsstyrelsen i Danmark, ligesom det er blevet accepteret som et projekt under Joint Committee. Der har i november 2014 været afholdt den første workshop i netværket i Ålborg.

11. LANDSLÆGEEMBEDET

11.1. EUROCAT

Landslægeembedet blev i 2014 optaget som medlem af EuroCat, som er et EU-projekt der beskæftiger sig med overvågning af medfødte misdannelser, og som vil øge den tilgængelige viden om medfødte misdannelser i Grønland.

11.2. NORDCAN

Landslægeembedet blev i 2014 optaget som medlem af NordCan, som er et nordisk samarbejde om overvågning af kræftsygdomme.

11.3. INTERNATIONAL CIRCUMPOLAR SURVEILLANCE (ICS)

Landslægeembedet har udvidet sit samarbejde med de øvrige arktiske lande i regi af ICS (International Circumpolar Surveillance) til også at omfatte STD (sygdomme der overvejende smitter ved seksuel kontakt). Styring af projektet samt data-administrationen vil blive varetaget af Health Canada.

11.4. ØVRIGE AKTIVITETER

- a. WHO-TB møde.
- b. NOMESKO, Plenarmøde/redaktionsmøde.
- c. Nordiske helsedirektørmøde.
- d. ICS-arbejdsgruppemøder.

12. DEPARTEMENTET FOR BOLIG, BYGGERI OG INFRASTRUKTUR (ISAN)

Naalakkersuisoq for Bolig, Siverth K. Heilmann var Naalakkersuisoq på området frem til udskrivelsen af valg til Inatsisartut i oktober 2014.

Naalakkersuisoq afholdt i den periode ingen aktiviteter med relevans for det udenrigspolitiske område.

Nuværende Naalakkersuisoq for Bolig, Byggeri og Infrastruktur, Knud Kristiansen har ligeledes ikke afholdt aktiviteter med udenrigspolitisk relevans i den nuværende periode.

13. FINANSDEPARTEMENTET (AN)

13.1. UDVEKSLING AF PERSONDATA MELLEM GRØNLAND OG EU- LANDE

Udveksling af personoplysninger med bl.a. offentlige myndigheder i EU-lande forudsætter, at der tilvejebringes et hjemmelsgrundlag for hver overførsel i form af en konkret aftale, som godkendes hos Datatilsynet i Danmark. Digitaliseringsstyrelsen og lovfdelingen samarbejder om, at Grønland bliver anerkendt som et "sikkert tredje land". Det vil betyde, at udveksling af personoplysninger i forbindelse med internationalt samarbejde med EU-lande kan foregå smidigt og umiddelbart. I dag overfører f.eks. domstolene personfølsomme sagsakter ved fremsendelse af materialet i printet form.

13.2. BEHANDLING AF PERSONOPLYSNINGER I GRØNLAND

På nuværende tidspunkt reguleres behandling af personoplysninger efter Registerlove fra 1978, og heri ligger en række barrierer for digitalisering af det grønlandske samfund. I samarbejde med lovfdelingen har Digitaliseringsstyrelsen undersøgt behovet for en ny regulering på området, herunder hvilke lovmodeller der passer bedst til Grønland. Arbejdet med at revidere den eksisterende regulering i Grønland skal, udadtil, positionere Grønland inden for menneskerettighederne, og dermed skabe grundlaget for en anerkendelse som "sikkert tredje land". I slutningen af 2014 blev forarbejderne afsluttet, og der kan derfor præsenteres et oplæg til ny regulering til politisk behandling på efterårssamlingen 2015 med forventet ikrafttrædelse den 1.1.2016.

13.3. NORDIC BUILT CITIES

Grønland deltager ved Finansdepartementet, afdelingen for Landsplanlægning, i samarbejde med Kommuneqarfik Sermersooq i fyrtårnsprojektet Nordic Built Cities, der handler om at udvikle nye bæredygtige, smarte og levedygtige byrum. Projektet er lanceret under det danske formandskab i Nordisk Ministerråd. Nordic Built Cities følger op på projektet Nordic Built. Men hvor Nordic Built havde fokus på udvikling af bæredygtige bygninger har Nordic Built Cities et fokus på udvikling af byrum - mellem bygningerne.

13.4. NORDISK SAMARBEJDE OM KORTLÆGNING, GEODATA MV.

Finansdepartementet, afdelingen for Landsplanlægning, deltager i de Nordiske (kort)chefmøder, som er et Nordisk samarbejdsforum indenfor kort-, geodata- og ejendomsadministrationsområdet m.v. Der er forventet deltagelse i to årlige møder – lille kortchefmøde i foråret og Store kortchefmøde i efteråret. I 2015 afholdes Store Kortchefmødet i Nuuk med en ny strategi på dagsordenen. Det er samtidig planlagt, at Nordisk samarbejdsaftale 2010-2015 opdateres og underskrives for en ny 5-årig periode.

13.5. SAMARBEJDE MED SYDKOREA OM UDVIKLING AF KORT OG GEODATA

I marts 2014 afholdtes et Three Party Seminar i Nuuk med deltagelse af delegationer fra både Sydkorea og Danmark (Geodatastyrelsen). Som en udløber af arrangementet blev der underskrevet en samarbejdsaftale mellem Asiaq og Universitetet i Seoul. Aftalen har fokus på

udvikling af nye metoder til kortlægning af vandkraftspotentialer i Grønland.

13.6. NY TOPOGRAFISK KORTLÆGNING

Et nyt pilotprojekt vil skabe grundlag for at udvikle moderne satellitbaserede kort i Grønland. Det er Fonden 'A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene Formaal', der har givet tilsagn om at yde økonomisk støtte på 15 millioner kr. til ny kortlægning i Grønland. Det 3-årige pilotprojekt vil anvende ny moderne satellitbaseret billedteknologi til at kortlægge fire udvalgte test- eller delområder i Grønland – Tasiilaq, Zackenberg og Daneborg i Østgrønland, Sydgrønland og Diskobugten i Nordgrønland. Pilotprojektet er en del af en større satsning med det formål at tilvejebringe et nyt moderne topografisk kortværk over hele det isfrie areal i Grønland og foregår i et tæt samarbejde mellem Geodatastyrelsen, Asiaq og Finansdepartementet. Gode kort er en grundsten i et moderne samfund og en rammebetingelse for ny vækst og udvikling inden for en lang række forskellige samfundsaktiviteter, det være sig planlægning af byudvikling, råstofeftersøgning eller udvinding, udbygning af nye infrastruktur-, forsynings eller energiproduktionsanlæg, klimatilpasningstiltag, naturforvaltning, friluftsliv, turisme mv.

13.7. UDVIKLING OG BEVARING AF BYGNINGSKULTURARVEN

I samarbejde med Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke, Grønlands Nationalmuseum, Kulturstyrelsen, SBI og Center for Bygningsbevaring, er der igangsat et projekt, der søger at skabe en fælles forståelse for, hvordan bygningsarven kan integreres i en ny tid og være værdiskabende. Projektet 'Udvikling og bevaring af bygningskulturarven' handler om at se bygningskulturarven som en værdifuld ressource og et middel til at skabe ny regional

vækst, turisme og dynamik. Det overordnede formål er at få udarbejdet en fælles (national og kommunal) strategi for fremtidig bevaring og udvikling af den byggede kulturarv – for bygninger såvel som for sammenhængende bebyggede strukturer og bygningsmiljøer. Med afsæt i de særligt grønlandske udfordringer, vil projektet have fokus på at udvikle arbejdsmetoder og systematik, hvor den byggede kulturarv ses som en væsentlig del af den fælles grønlandske kulturhistorie og identitet – og et væsentligt økonomisk og kulturelt aktiv i udviklingen af det grønlandske samfund.

13.8. FORSKNINGSSTATION ZACKENBERG

Asiaq har ansvaret for et af de fem basale forskningsområder ved Zackenberg i Nordøstgrønland og Nuuk Basic ved Kobberfjorden i Sydvestgrønland. Begge steder hedder måleprogrammet: Klimabasis. De målte klimadata leveres løbende til internationale forskere. Samarbejdspartnerne er Grønlands Naturinstitut, Århus og Københavns Universiteter samt GEUS. Således sikres Grønlands interesser og position i en international sammenhæng. Forskningsstation Zackenberg i Nordøstgrønland ejes af Grønlands Selvstyre, men drives af Institut for Bioscience, Aarhus Universitet. Den nuværende drifts- og vedligeholdelsesaftale udløber i 2015 og Finansdepartementet er i et samarbejde med Aarhus Universitet ved at forhandle den nye aftale på plads.

Forskningsstationen Zackenberg har til formål at skaffe mere viden om den globale opvarmning og dens indflydelse på de fintfølende arktiske økosystemer. Zackenberg er den største forskningsstation i Arktis og har med det mest omfangsrige forskningsprogram opnået international anerkendelse og dannet skole for, hvordan forskningsprogrammer i Arktis bygges op.

14. RÅSTOFDEPARTEMENTET (AIN)

Råstofdepartementets fornemste opgave er at promovere råstofpotentialer i Grønland i forsøget på at tiltrække udenlandske investorer til landet, og på den måde bidrage til udviklingen af en bæredygtig mineralindustri. Dette efterstræbes igennem en kombination af lovgivning på området, oplysning og markedsføring, der skaber rammerne for et attraktivt investeringsmiljø for mineralselskaberne. Lovgivningen på råstofområdet varetages i forsøget på at fremme råstofrelaterede aktiviteter, men stadig sikre at vores unikke arktiske miljø ikke lider unødigt overlast.

Markedsføringen af Grønland i udlandet foregår blandt andet ved deltagelse i mineralmesser rundt om i verden. I 2015 har Grønland, på mineralsiden, været repræsenteret på PDAC i Toronto og Cambridge House and Roundup i Vancouver, og Mines & Money i Hongkong. Endvidere, har der i 2014 på oliesiden været afholdt Grønlandsdag for potentielle investorer i Houston og London.

Oplysning om mineralpotentialer i Grønland, både onshore og offshore, varetages også af Råstofdepartementet. På mineralområdet findes en database der indeholder geologiske kort, data og informationer om sten- og sedimentprøver og geofysiske data. På kulbrinteområdet er Råstofdepartementet i øjeblikket ved at lægge sidste hånd på en database for olieeftersforskning, der blandt andet indeholder seismiske data, data og informationer om havbundsprøver og andre geofysiske data.

14.1. UDVIKLING PÅ RÅSTOFOMRÅDET

Råstofområdet i Grønland er i vækst og udviklingen indenfor aktiviteter og tildeling af tilladelser er vedholdende. En håndfuld mineralprojekter er efterhånden meget

fremskredne med stort potentiale for at blive realiseret.

I oktober 2013 blev London Mining tildelt en udnyttelsestilladelse til jernprojektet ved Isukasia. Ved mineralmessen PDAC i Toronto i marts 2014 blev True North Gems tildelt en udnyttelsestilladelse til rubin/safir-projektet ved Fiskerødet, og de er medio 2015 i gang med at anlægge en mine. Eudialyt og sjældne jordartsprojektet ved Killavaat Alannguat har været igennem offentlige høringer og der arbejdes på et udkast til en udnyttelsestilladelse. Hudson har i foråret indleveret ansøgningsmateriale, som er i offentlig høring i foråret 2015 for anorthosit-projektet ved Kangerlussuaq (White Mountain). Der er forventning om at Ironbark, der står bag zink/bly-projektet ved Citronen Fjord i Nordgrønland indgiver en ansøgning i løbet af 2015 og at Greenland Minerals and Energy, med sjældne jordarts- og uranprojektet ved Kuannersuit (Kvanefjeld) i Sydgrønland, indgiver en ansøgning i 2016.

På kulbrinteområdet bærer aktiviteten præg af de lave oliepriser, så der er ikke planlagt nogen efterforskningsboringer i 2015. Der er planlagt to store aktiviteter for 2015 med indsamling af seismisk data i henholdsvis Sydøst- og Nordøstgrønland, der skal hjælpe med yderligere at afdække potentialerne for olie og gas i den grønlandske undergrund. Primo 2015 var der tildelt 20 eneretstilladelser til efterforskning og udnyttelse og der er en forventning om et stigende aktivitetsniveau, hvis olieprisen stiger igen. Selskabernes hidtidige, betydelige finansielle investeringer i afdækningen af den grønlandske undergrund er en god indikator for troen på det grønlandske potentiale.

14.2. MULTILATERALE AKTIVITETER

Råstofstyrelsen tager del i den vidensdeling og erfaringsudveksling, der finder sted inden for rammerne af Arktisk Råd. Der opnås således dels viden om andre landes regler og praksis, som kan bidrage til et vedvarende tjek af, at Grønland lever op til bedste internationale praksis. Vidensdelingen går dog også den anden vej, idet vi søger at bidrage til at udvikle og forhøje standarderne for olie- og gasaktiviteter i Arktis. Hermed søger vi at sikre, at alle lande i Arktis har samme høje standarder for sikkerhed, sundhed og miljø, hvilket også vil medføre, at Grønland kan bevare sin konkurrencedygtighed på råstofområdet uden at gå på kompromis med disse essentielle hensyn.

Der har igennem en årrække været deltagelse i arbejdsgruppen PAME (Protection of the Arctic Marine Environment) under Arktisk Råd, som vedrører beskyttelse af havmiljøet i forbindelse med menneskelige aktiviteter. Inden for de seneste år har Råstofstyrelsen også deltaget

aktivt i arbejdsgruppen EPPR (Emergency Prevention, Preparedness and Response) som omhandler forebyggelse, beredskab og bekæmpelse af miljømæssige katastrofer i Arktis.

Endvidere deltager Råstofstyrelsen i det nystartede Arctic Offshore Regulators Forum (AORF). Forummet har til hensigt at erfarings- og informationsudveksle på tværs af offshoremyndigheder i Arktis.

14.3. BILATERALE AKTIVITETER

Der er indgået bilaterale aftaler på forvaltningsniveau med Norge (Oljedirektoratet) og Canada (National Energy Board). I marts 2015 blev der indgået en samarbejdsaftale med Petroleumstilsynet i Norge. Endvidere har Råstofstyrelsen erfaringsudvekslingsmøder med de amerikanske forvaltningsmyndigheder på råstofområdet (Bureau of Safety and Environmental Enforcement, BSEE og Bureau of Ocean Energy Management, BOEM). Derudover har Råstofstyrelsen en samarbejdsaftale (MoU) med Sydkorea omkring råstofrelaterede områder.

15. DEPARTEMENTET FOR FISKERI, FANGST OG LANDBRUG (APNN)

15.1. NORTH ATLANTIC FISHERIES MINISTERS CONFERENCE – NAFMC

Tidligere Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Finn Karlsen, var vært for North Atlantic Fisheries Ministers Conference (NAFMC) i Ilulissat den 17. – 19. juni 2014. Ministermødets overordnede tema var klimaændringer i Nordatlanten. Fiskeriministre fra Færøerne, Grønland, Island, Norge og Den Russiske Føderation samt ledende repræsentanter fra Canada og Den Europæiske Union, deltog i konferencen.

De nordatlantiske fiskeriministre delte erfaringer med forskellige udfordringer i fiskeriet som følge af klimaændringer i Nordatlanten, og erkendte, at nordatlantiske marine økosystemer og fiskeri faktisk er under forandring.

De nordatlantiske fiskeriministre fra venstre Jacob Vestergaard Færøerne, Elisabeth Aspaker Norge, Finn Karlsen Grønland, Sigurður Ingi Jóhannsson Island, Ilya Shestakov Rusland, Tom Rosser Canada. På billedet mangler EU's repræsentant Edward-John Spencer. Ilulissat 2014.

Naalakkersuisoq fremhævede, at klimaforandringer i Nordatlanten er en realitet

som vi hver især oplever på forskellig vis, og at virkningerne vil være mere og mere tydelige i fremtiden. Et af de områder, hvor vi bliver nødt til at justere vores praksis med henblik på at imødegå de udfordringer klimaændringerne medfører, er i udnyttelse af vores marine ressourcer. Effekterne af klimaændringerne på de levende marine ressourcer i Nordatlanten har stor indvirkning på de samfund, der er afhængige af fiskeriet.

Naalakkersuisoq understregede, at klimaændringerne også påvirker arktiske folk og udfordrer arktiske folks evne til at tilpasse deres levevis. Arktis er hjemsted for mange oprindelige folk, hvis kulturer og aktiviteter gennem generationer er blevet formet af det arktiske klima. Ændringer i kvaliteten og omfanget af sne og is påvirker livsgrundlaget i mange samfund og truer den kulturelle overlevelse for nogle oprindelige folk. Klimaændringerne har påvirket Inuit befolkningers adgang til nogle af de vigtige fiskeri- og jagtsteder og udfordrer dermed den traditionelle livsstil.

Naalakkersuisoq orienterede om, at oprindelige folk i Arktis igennem generationer har været vant til at håndtere klimaforandringer. Men det, der er oplevet i de seneste år er, at vejrmønstre bliver mere uforudsigelige, hvilket gør det vanskeligere at stole på den traditionelle viden, som er blevet ført videre fra generation til generation. Klimaændringerne stiller derfor det arktiske folk, deres traditionelle levevis og den unikke arktiske biodiversitet over for nye og mere radikale ændringer, herunder at disse vil skabe udfordringer, som må løses i fællesskab.

Naalakkersuisoq fremhævede behovet for at analysere virkningerne af klimaændringer på

fiskebestandene i Nordatlanten. Vi står alle foran den udfordring det er at fordele fælles fiskebestande – at finde enighed om principper for fordeling, nu hvor bestandene vandrer. Derudover fremhævede Naalakkersuisoq vigtigheden af en styrkelse af fælles forskning og overvågning af ressourcerne i Nordatlanten, som kan sikre, at tilpasningen til nye fiskerier, og tilpasningen af de eksisterende, kan følge med de hurtigere ændringer, så fiskeriet hele tiden sker på et bæredygtigt grundlag, og således at der kan opnås enighed om fordelingen af ressourcerne.

De nordatlantiske fiskeriministre udsendte et fælles communiqué efter mødet, hvor ministrene erkender, at klimaændringerne i Nordatlanten har indvirkning på fiskebestandene, navnlig deres geografiske fordeling og produktivitet, og at dette fænomen har betydelige konsekvenser for fiskeriforvaltningen i regionen. Koordinerede indsats i forskning og overvågning vil være afgørende for at forstå forandringer i havmiljøet over tid og reagere effektivt på disse.

De nordatlantiske fiskeriministre med delegationer, Ilulissat 2014.

Ændringer i fiskebestandes distribution og produktivitet påvirkes af ændringer i levesteder som følge af klimaforandringer, fiskebestandenes tæthed og tilgængelighed af mad. Der er dog et presserende behov i fiskeriforskning og forvaltning for at indarbejde virkningerne af klimaændringerne på fiskebestandene.

Det blev anset for uundgåeligt, at de nordatlantiske fiskeriforvaltninger bliver nødt til at reagere på større ændringer i de marine økosystemer med henblik på at sikre bæredygtigheden af fiskebestandene.

Ministrene var enige om, at den usikkerhed, der er forbundet med klimaændringer på fiskebestandene og andre levende marine ressourcer i Nordatlanten, understreger behovet for robuste forvaltningsaftaler som adresserer og tilpasser sig udfordringerne i en dynamisk fremtid.

Det blev i særdeleshed bemærket, at en forbedret, koordineret forskningsindsats og overvågning vil være afgørende for at forstå forandringer i havmiljøet. Desuden er et samarbejde mellem det videnskabelige samfund, forvaltere, fiskere og jægere, et centralt element for en vellykket forvaltning af naturressourcer i forbindelse med skiftende økosystemer.

15.2. NORTHWEST ATLANTIC FISHERIES ORGANIZATION – NAFO

NAFO er en mellemstatslig regional fiskeriforvaltningsorganisation som består af 12 medlemslande – eller såkaldt kontraherende parter. Disse er: Canada, Cuba, Danmark på vegne af Færøerne og Grønland (DFG), EU, Frankrig på vegne af St. Pierre et Miquelon, Island, Japan, Norge, Rusland, Sydkorea, Ukraine og USA.

Organisationens konventionsområde omfatter det Nordvestlige Atlanterhav, herunder havområdet mellem Grønland og Canada. NAFO's reguleringsområde omfatter farvandet udenfor kyststaternes 200 sømilegrænser ved Grønlands sydvestkyst, Canadas østkyst og USA's nordøstkyst. NAFO's forvaltningskompetence omfatter alle fiske- og skaldyrarter indenfor

NAFO reguleringsområdet med enkelte undtagelser som f.eks. laksen, der er reguleret af NASCO. NAFO skal ifølge konventionen medvirke til at sikre bevarelse og optimal udnyttelse af fiskeressourcerne. Desuden yder NAFO biologisk rådgivning til hele konventionsområdet, herunder til de grønlandske fiske- og skaldyrsbestande i Vestgrønland. Der afholdes årsmøde hvert år i september. Dette skete sidst i 2014 i Vigo, Spanien, hvor departementet (APNN) og GFLK deltog.

Foruden den biologiske rådgivning, som Grønland modtager for hele Vestgrønland fra NAFO, har Grønland i kraft af medlemskabet også haft alternative fiskerimuligheder for den havgående rejeflåde uden for Grønlands 200 sømilegrænse, herunder NAFO forvaltningsområde 3L ved Grand Banks ud for New Foundland. Imidlertid har fiskeriet gennem de senere år været stærkt vigende pga. nedgang i bestanden. Som følge heraf er den af NAFO fastsatte kvote reduceret år for år. Og på årsmødet i september blev det besluttet helt at lukke for fiskeriet. Reelt er der således aktuelt tale om en teoretisk fiskemulighed. Det er dog fortsat vigtigt for Grønland at fastholde fiskerirettigheder, også hvor der kun er et teoretisk fiskeri, af hensyn til vores fremtidige position.

Med lukningen af rejefiskeri i 3L er en gammel strid samtidig bilagt for en tid. Striden drejer sig om, at Færøerne mener at have ret til en større andel af rejekvoten i 3L som følge af deres historiske fiskeri i området. På den baggrund har Færøerne fastsat en autonom kvote for DFG, hvilket dermed berører Grønland. Grønland har gennem årene støttet Færøerne og Naalakkersuisut har parallelt hermed advokeret for en omfordeling af rejekvoten i 3L. Denne position har dog til tider medført et anspændt forhold til Canada.

Noget andet, som Grønland fremover bør have et vågent øje til, er fredningen af områder af hensyn til beskyttelse af sårbare maritime økosystemer. Der er nogle forskellige vegetationer, der benyttes som indikatorer for områder, hvor særlige hensyn eller en egentlig fredning bør overvejes – bl.a. såkaldte sea pens. Endnu er der ikke fredet nogen områder, som har fiskerimæssig betydning for Grønland. Men det er vigtigt at være opmærksom på udviklingen her. Dette er et tilbagevendende emne, der også blev brugt tid på til årsmødet i september 2014 i Vigo.

Som følge af den fiskeripolitiske udvikling siden 1979 (oprindelsesåret for den eksisterende NAFO konvention) med øgede internationale krav om bæredygtigt fiskeri, vedtog NAFO i 2007 en ændret konvention. De væsentligste ændringer vedrører en slankning af organisationen, opdatering af konventionens formåls- og kompetenceartikler samt en ny tvistbilæggelsesprocedure. Sidstnævnte vil eksempelvis kunne anvende i striden om rejefiskeri i 3L. Før den ændrede konvention kan træde i kraft skal $\frac{3}{4}$ dele, det vil sige 8 lande, have ratificeret den. Status ved udgangen af 2014 er at Canada, Cuba, EU, Island, Norge og Rusland har tiltrådt konventionen. Det vil sige seks medlemmer mod fire ved udgangen af 2013. Af de seks, som har ratificeret konventionen, er Island og Rusland nye. Grønland tiltrådte konventionen i 2011. Færøerne skal først tiltræde den nye konvention, før at Danmark på vegne af Færøerne og Grønland kan tiltræde konventionen. Dette mangler de endnu at gøre.

15.3. NORTH EAST ATLANTIC FISHERIES COMMISSION – NEAFC

NEAFC er ligeledes en mellemstatslig regional fiskeriforvaltningsorganisation, som kan betragtes som en søsterorganisation til NAFO. Hvor NAFO dækker det nordvestlige

Nordatlanten, dækker NEAFC det nordøstlige Nordatlanten.

Naalakkersuisut har navnlig interesse i fordeling og forvaltning af pelagisk rød fisk i Irmingerhavet. Grønland er en af de tre største aktører i fiskeriet i Nordøst Atlanten efter denne art, og er sammen med Færøerne og Island kyststat til bestanden. Herudover deltager de øvrige NEAFC parter Norge, EU og Rusland ligeledes i fiskeriet. Der er for 2015 lavet en ét-årig forvaltningsplan, som alle de nævnte lande støtter med undtagelse af Rusland.

Grønland fisker også på andre delte bestande som sild og blåhvilling, dog i et begrænset omfang. Siden 2011 har Grønland også fisket makrel (i eget farvand), som er en delt bestand i NEAFC-området. Grønland har siden 2013 deltaget som observatør i forhold til forvaltningen af makrel.

I 2014 vedtog NEAFC en nærmere tilpasning til FAO's havnestatskontrol således, at kontrollen i havne udvides til også at omfatte landing af fersk fisk, hvor det tidligere kun drejede sig om frossen fisk. NAFO har påbegyndt samme tilpasning og det forventes at dette arbejde afsluttes under årsmødet i 2015.

Havnestatskontrollen er den primære årsag til, at IUU-fiskeri (illegal, ureguleret og urapporteret) i de 2 konventionsområder stort set er blevet elimineret og ikke længere udgør et problem. En implementering af FAO's Havne Stats Kontrol i NEAFC og NAFO samt på nationalt niveau udgør et meget effektivt redskab i bekæmpelsen af IUU-fiskeri, idet fartøjer der er på en IUU liste skal nægtes adgang til medlemslandenes havne.

15.4. NORTH ATLANTIC SALMON CONSERVATION ORGANIZATION – NASCO

NASCO er en international fiskerierorganisation med seks medlemmer (Canada, Danmark på vegne af Færøerne og Grønland, EU, Norge, Rusland, USA). Konventionen omfatter laksebestandene i det nordlige Atlanterhav. Forvaltningen i NASCO består af Rådet og herunder tre regionale kommissioner: Den Nordøstatlantiske Kommission (EU, Danmark på vegne af Færøerne, Norge og Rusland), den Nordamerikanske Kommission (Canada og USA) og den Vestgrønlandske Kommission (Canada, EU, USA og Danmark på vegne af Grønland).

Formålet med NASCO er ifølge konventionen at fremme bevaring, genopbygning og forøgelse af laksebestandene samt at fremme videnskabelig information og analyse af bestandene. Naalakkersuisut arbejder i NASCO for at bevare Grønlands historiske rettigheder til kommercielt laksefiskeri.

De stadig forværrede tilstande i laksenes hjemfloder i Nordamerika og Europa har medført, at der i de senere år ikke har været noget "overskud", der kunne udnyttes til et kommercielt fiskeri i Grønland, hvorfor den årlige laksekvote til indhandling i Grønland i perioden 2002-2011 blev fastsat til 0 tons. Som noget nyt fastsatte Naalakkersuisut i 2012 en kvote på 35 tons til indhandling i fabriksanlæg i Grønland, men ikke til eksport. I 2014 blev kvoten reduceret til 30 tons pga. enormt pres fra de andre medlemmer samt det faktum, at kvoten ikke havde været fuldt udnyttet i 2 år. Der har således udelukkende været tale om fiskeri efter laks til forsyning af det grønlandske hjemmemarked. Den biologiske anbefaling for 2014 viste ingen forbedring for laksebestanden. Anbefalingen er således, at bestandene, der optræder ved Vestgrønland er under forvaltningsgrænsen, og at bestandene lider af reduceret reproduktiv kapacitet.

15.5. EU-FISKERIPROTOKOL

Grønland og EU underskrev den 2. juni 2006 en Fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende protokol. I 2012 blev denne aftale fornyet og den tilhørende protokol genforhandlet. Den nye aftale er gældende i perioden 1. januar 2013 til 31. december 2015. Fornyelsen betyder, at fiskeriaftalen ikke er blevet ændret, men at protokollen er blevet revideret på en række områder bl.a. angående gennemsigtighed, bæredygtighed og menneskerettigheder.

Fiskeripartnerskabsaftalen regulerer EU's fiskeri i grønlandsk farvand samt EU's betaling herfor. Betalingen er delt op i en fiskeribetaling, en rederbetaling og sektorstøtte til den grønlandske fiskerisektor fra EU, mod at Grønland stiller de aftalte fiskemængder til rådighed. Derudover findes der i aftalen en finansiel pulje til brug for eventuelt forøgede fiskerimængder, hvis der er mulighed for at stille yderligere kvoter til rådighed for EU end de mængder, der er aftalt i protokollen.

Samarbejdet med EU i 2014 inden for rammerne af Fiskeripartnerskabsaftalen har været koncentreret om afrapportering i henhold til ordningen om sektorstøtte og forhandlinger om en ny Fiskeriprotokol for perioden 2016-2020. I september 2014 begyndte forhandlingerne om en ny protokol i Nuuk.

Efterårs Joint Committee mødet fandt sted i slutningen af november 2014 i Bruxelles. Her blev man enige om fastsættelsen af de endelige fiskerikvoter, der skal allokere til EU for 2015 samt at fortsætte det hidtidige arbejde med sektorstøtten. Man afholdt 2. runde forhandlinger back-to-back med dette møde.

Forårs Joint Committee mødet blev afholdt back-to-back med 3. og afsluttende runde forhandlinger. Grønland og EU blev enige om en ny Fiskeriprotokol, som reducerer mængden af

fisk samt antallet af arter i aftalen samt sikrer et højere beløb til Sektorstøtte. Næste skridt er, at aftalen skal godkendes af Naalakkersuisut og EU systemet, inkl. Ministerrådet (for Fiskeriministre) og Europa-Parlamentet.

15.6. FISKERIAFTALE SAMT GENNEMFØRELSE AF PROTOKOL FOR 2015 MELLEM GRØNLAND OG RUSLAND

Grønland og Rusland har siden 1992 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri og forskning. Aftalen har skabt mulighed for fiskeri i russisk zone for grønlandske fartøjer, samt fiskerimuligheder i grønlandsk zone for russiske fartøjer. Aftalen skal ses i sammenhæng med aftalen mellem Norge og Grønland.

Den grønlandske delegationsleder Emanuel Rosing fra APNN og den russiske delegationsleder Vladimir V. Sokolov fra det Føderale Agentur for Fiskeri underskriver Protokollen for 2015 mellem Grønland og Rusland i Murmansk.

Det overordnede mål er, at Grønland opretholder teknologisk viden om fiskeri efter torsk. Grønland og Rusland har i dagene 2. og 3. december 2014 i Murmansk gennemført forhandlinger om en fiskeriprotokol for 2015 i overensstemmelse med Fiskeriaftalen mellem Danmark/Grønland og Rusland den 7. marts 1992. Med hensyn til de

opnåede resultater henvises der til Naalakkersuisuts redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2015. Aftalen med Rusland vurderes som meget tilfredsstillende for det grønlandske fiskerierhverv.

15.7. FISKERIAFTALE SAMT GENNEMFØRELSE AF PROTOKOL FOR 2015 MELLEM GRØNLAND OG NORGE

Grønland og Norge har siden 1992 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri og forskning. Aftalen har skabt mulighed for fiskerimuligheder i norsk zone for grønlandske fartøjer samt samarbejde om forskning af fiskebestande ved Grønland. Aftalen skal ses i sammenhæng med aftalen mellem Grønland og Rusland.

Grønland og Norge har gennemført forhandlinger fra den 9.-10. december 2014 om en fiskeriprotokol for 2015 i København. Med hensyn til de opnåede resultater henvises der til Naalakkersuisuts redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2015. Aftalen med Norge vurderes som meget tilfredsstillende for det grønlandske fiskerierhverv.

Den grønlandske delegationsleder Emanuel Rosing fra APNN og den norske delegationsleder Ann Kristin

Westberg fra Nærings- og Fiskeridepartementet giver hinanden hånden på en god aftale for 2015 på Nordatlantisk Brygge i København.

15.8. FISKERIAFTALE SAMT PROTOKOL FOR 2015 MELLEM GRØNLAND OG FÆRØERNE

Grønland og Færøerne har siden 1997 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri. Aftalen har skabt mulighed for fiskerimuligheder i færøsk zone for grønlandske fartøjer. Aftalen opererer med relativt beskedne gensidige kvoter, men anses for vigtig på grund af de øvrige fiskerimæssige relationer Grønland har med Færøerne, først og fremmest i de store organisationer NAFO og NEAFC. Målsætningen i forbindelse med indgåelse af aftale for hvert år er, at der søges opnået det bedst mulige resultat med hensyn til fiskerimuligheder for grønlandske fartøjer.

I overensstemmelse med aftalen mødtes en færøsk og en grønlandsk delegation den 4.-5. december 2014 og forhandlede de gensidige fiskerirettigheder for 2015. Med hensyn til de opnåede resultater henvises der til Naalakkersuisuts redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2015. Aftalen har til tider været anvendt til at justere eventuelle uoverensstemmelser i andre sammenhænge.

Den færøske delegationsleder Andres Kristiansen fra Fiskeriministeriet og den grønlandske delegationsleder Emanuel Rosing bytter protokoller efter underskriften på den Færøske Repræsentation i København.

Den grønlandske delegationsleder Emanuel Rosing og den islandske delegationsleder Jóhann Guðmundsson udveksler de underskrevne Agreed Records i det islandske Fiskeriministerium.

15.9. FÆLLES ISLANDSK-GRØNLANDSK FISKERIKOMMISSION

Grønland og Island indgik i januar 2013 en aftale, der oprettede den fælles islandsk-grønlandske fiskerikommission. Dette samarbejde adskiller sig fra samarbejdet med eksempelvis Færøerne og Norge ved at være mere omfangsrigt. Island og Grønland deler adskillige bestande, eksempelvis hellefisk, lodde og dybhavsørdfisk, og Fiskerikommissionen er oprettet for at kunne opnå et tættere samarbejde og mere bæredygtig forvaltning af disse bestande. Derudover drøftes andre sager af fælles interesse, såsom samarbejde i NAFO, NEAFC og andre fora, landingsmuligheder og i øvrigt muligheder for tættere samarbejde, der hvor der er i begge parters interesse.

Der blev afholdt møde i den fælles islandsk-grønlandske fiskerikommission i Reykjavik i februar 2015, hvor man diskuterede det fortsatte arbejde og de fælles bestande samt makrelfiskeriet. Næste møde er planlagt til starten af 2016.

15.10. AFTALE MED ISLAND OG NORGE OM LODDEBESTANDEN I FARVANDENE MELLEM GRØNLAND, ISLAND OG NORGE (JAN MAYEN)

Der har siden 1989 eksisteret en aftale mellem Grønland, Island og Norge (i kraft af Jan Mayen) om forvaltningen af den fælles loddebestand i dette område. Den nuværende udformning er resultatet af en genforhandling, der førte til en ny aftale i 2003. Loddefiskeriet er reguleret i en trepartsaftale, da lodden i Nordøstatlantens primært vandrer i Østgrønlands, Islands og i sjældne tilfælde i Jan Mayens farvande. Der opereres med meget store kvoter, der dog pr. tons er af relativt lav værdi. Grønland overfører hvert år 70 % af den grønlandske kvoteandel til EU i henhold til EU-aftalen.

Forskere fra Island og Grønland har den opfattelse, at det er sandsynligt, at loddebestanden er flyttet vestover. Island, Grønland og Norge er i 2015 påbegyndt en proces med henblik på at opdatere aftalen, således at den reflekterer denne biologiske ændring.

15.11. NORDISK MINISTERRÅD FOR FISKERI OG HAVBRUG, JORDBRUG, LEVNEDSMIDLER OG SKOVBRUG – MR-FJLS

Island havde formandskabet for det nordiske samarbejde i 2014. Det islandske formandskabsprogram, NordBio, er et treårigt program der handler om udvikling af den nordiske bioøkonomi. Under overskriften Nordisk bioøkonomi er der arbejdet med projekter, som alle sigter mod at skabe merværdi for økonomi, miljø og samfund. Fiskeri og havbrug er en vigtig del af programmet.

Bioøkonomien omhandler en bæredygtig produktion af biomasse for øget anvendelse af biomasseprodukter med det formål at mindske klimaforandringerne og anvendelsen af fossile råvarer, samt en øget forædlingsværdi af biomasse med det formål at optimere økosystemtjenesternes værdi og bidrag til økonomien.

NordBio er et paraplyinitiativ, som samler en række forskellige projekter og sektorer, som alle har til formål at forbedre vores udnyttelse af ressourcer og minimere vores affaldsproduktion. Grønland deltager aktivt i flere af de igangsatte bioøkonomiprojekter.

Under formandskabsåret har fiskerisamarbejdet igangsat forskellige aktiviteter, som fokuserer på højt prioriterede områder af arbejdet inden for de nordiske fiskesektorer. Formandskabet har bidraget til diskussionen om effekten af forandret udbredelse af pelagiske arter i Nordatlanten og

de regler som gælder allokering af fiskerirettigheder af samme.

Island har endvidere initieret diskussion mellem forskellige interessenter om samarbejds muligheder inden for fiskerisektoren såsom facilitering af dialog mellem myndigheder, industri og institutioner, om hvordan det eksisterende samarbejde kan udvides til gavn for alle. Inden for fiskeriforvaltningen har der været stor fokus på udfordringer i lokale kystsamfund.

Sommermødet for MR-FJLS afholdtes i Selfoss, Island den 26. juni 2014. Daværende Naalakkersuisoq Finn Karlsen var forhindret i at deltage og Grønland var repræsenteret af Departementschef Jørgen Isak Olsen. Sommermødets primære temaer var klimaændringer og nordisk bioøkonomi. Ministrene diskuterede klimaændringernes påvirkning på naturressourcer i Norden og rapporten '*Climate Change Impacts, Adaptation and Mitigation in the Nordic Primary Industries*'. EK-FJLS(eksekutiv) gives i opdrag at fastlægge en plan for opfølgning af klimarapportens rekommandationer. Ministrene blev dog enige om, at anbefalinger og key findings fra rapporten må substansbehandles i de faglige embedsmandskomitéer, før der lægges op til MR-FJLS beslutning i 2015.

Den videre proces i den nordiske bioøkonomi blev drøftet, herunder dannelsen af et nordisk bioøkonomipanel. Der var enighed om, at de nordiske statsministres deklaration af 27. maj 2014, udgør et solidt grundlag for det videre arbejde, samt at det koordinerende ansvar for bioøkonomiarbejdet fortsat ligger i MR-FJLS. Der blev støttet op om at arbejde videre med bioøkonomi og NordForsks planer om et bioøkonomiforskningsprogram.

Generalsekretæren for Nordisk Ministerråd informerede om, at MR-SAM har godkendt hovetrækkene i moderniseringsrapporten og

informerede kort om moderniseringsarbejdet af det nordiske samarbejde. Generalsekretærens afsluttende bemærkninger handlede om fokus på antibiotikaresistens og Nordic branding.

Grønlandske produkter vist frem ved konference i forbindelse med ministermødet i Selfoss. Produkterne var en del af projekt "Arctic Bioeconomy", som omhandler aktivering af småproducenter og iværksættere i produktudvikling, med fokus på fødevarer af lokale råvarer. Fra Grønland blev vist ræklinger fra Rodebay Fish, sæbe fra InuitYoung og honning fra biavlere Ole Guldager.

DK formandskab og flagskibsprojekter

Danmark har formandskabet for Nordisk Ministerråd i 2015. Fokus i fiskerisamarbejdet i 2015 bliver vækst i den blå bioøkonomi som flagskibsprojekt, i lige tråd med det islandske formandskabsprogram, men med fokus på bæredygtig og økonomisk vækst i de marine erhverv i Nordatlanten og Arktis. Færøerne varetager formandskabet i fiskerisamarbejdet i 2015. Der er i 2014 nedsat et kommissorium i samarbejde mellem Danmark, Færøerne og Grønland om fiskerisamarbejdets formandskab i 2015. Færøerne leder flagskibsprojektet 'Vækst i blå bioøkonomi' under temaet 'vækst'. Grønland sidder med i styregruppen for projektet. Med flagskibsprojektet følger 4,5 mio. DKK over 3 år. Dertil søges yderligere midler i andre fora.

Grønland har et flagskibsprojekt under formandskabet under temaet 'Blå Arktis' med titlen 'Kortlægning af havbundens biodiversitet og sårbarhed i Arktis og Nordatlanten'. Projektet med kortlægning af havbunden ledes af Grønlands Naturinstitut og har til formål at skabe en platform for vidensdeling og udvikling af en fælles nordisk protokol for kortlægning og monitorering af havbundens biodiversitet og sårbarhed. Med den forventede stigning i det maritime aktivitetsniveau i Arktis og Nordatlanten, vil der også blive lagt et nyt pres på havmiljøet. Beskyttelse af havens biodiversitet bliver derfor stadig vigtigere i takt med den voksende kommercielle aktivitet. Der er et behov for at undersøge, hvordan havmiljøet i Arktis og Nordatlanten reagerer på øget maritim transport og fiskeri. Denne viden om havbundens biodiversitet er essentiel for fremtidig fiskeri- og miljøforvaltning og for det kommercielle fiskeri i form af videnskabelig dokumentation. Viden og erfaring der indhentes fra Arktis, vil de nordiske lande desuden kunne overføre til andre havområder, hvorved der kan opnås bedre viden om havområderne i hele det nordiske regi. Projektet er støttet med 1,5 mio. kr. over 3 år. Projektet er derudover støttet af NORA. Det er vældig positivt for Grønlands Naturinstitut, at dette projekt kan gennemføres. APNN er tovholder på projektet.

Grønland har derudover modtaget støtte til projektet 'Nordisk naturressourceforvaltning', som er et politisk initiativ gennem Nordisk Ministerråds arktiske samarbejde. APNN er projektleder på projektet som har fokus på inddragelse af fisker- og fangerviden i forvaltningen af naturressourcer. Projektet vil igangsætte et internationalt samarbejde for at fremme demokratisk borgerinddragelse i beslutningsprocesser omkring brug af naturressourcer og videreudvikle konkrete værktøjer, der kan få lokal viden 'i spil' i forhold

til beslutninger omkring naturressourcer. Herudover er det formålet at opbygge kapacitet og oplyse om hvordan borgerviden kan bruges i praksis, blandt kommuner, andre lokale og nationale myndigheder, og folkelige organisationer.

15.12. NORTH ATLANTIC MARINE MAMMAL COMMISSION – NAMMCO

Grønland er sammen med Norge, Island og Færøerne medlem af Den Nordatlantiske Havpattedyrskommission (NAMMCO). NAMMCO blev etableret i 1992 og arbejder for bevarelse, rationel forvaltning og studier af havpattedyr regionalt i Nordatlanten. Andre lande som Canada, Danmark, Rusland og Japan deltager som observatører i NAMMCO. Det 23. årsmøde fandt sted i Reykjavik i februar 2014.

I NAMMCO arbejder Naalakkersuisut for en bæredygtig udnyttelse af alle havpattedyr, som Grønland enten udnytter alene eller deler med nabolandene. Derudover er det Naalakkersuisuts ønske at sikre den bedst tilgængelige biologiske rådgivning – udover rådgivningen fra fangererhvervet – i forbindelse med forvaltningen af havets ressourcer.

I 2014 arbejdede Naalakkersuisut på linje med de foregående år hen imod implementering af tidligere NAMMCO-rådgivning samt styrkelse af arbejdet for bæredygtig udnyttelse, der hvor der måtte være problemer. I den sammenhæng var der aktiv deltagelse og bidrag fra fangererhvervet således, at grundlaget for samarbejdet blev øget.

Retten til fangst og udnyttelse af havpattedyr har altid været et af de bærende principper i NAMMCO. Heri indgår også, at denne ret medfører en forpligtelse til, at fangsten foregår bæredygtigt og på en sådan måde, at den minimerer dyrenes lidelser, samtidig med at de

anvendte metoder og udstyr ikke udsætter fangerne for fare. Fangstmetoder og mulige forbedringer af disse har derfor også haft en central placering i NAMMCO's hidtidige arbejde. Dette er primært foregået i forskellige workshops arrangeret af NAMMCO's arbejdsgruppe om fangstmetoder.

I 2010 besluttede NAMMCO Rådet udarbejdelsen af manualer på fangstmetoder anvendt i de forskellige medlemslande. Aflivning med penthrit granater er emnet for den første version og aflivning af småhvaler i Grønland er del to. Manualerne er stillet til rådighed på nationalsprog for alle medlemslande samt oversat til engelsk og tilgængelig på NAMMCO's hjemmeside. De er de første omfattende manualer for fangere, som detaljeret informerer om våben og ballistik trin for trin med et fokus på sikkerheden.

NAMMCO Rådet dannede i 2013 en arbejdsgruppe, der skal se på mulighederne for at informere om og skabe opmærksomhed på betydningen af fødevarer sikkerhed og føde fra havpattedyr i Nordatlanten, hvor brugen af havpattedyrsprodukter vil blive undersøgt i forbindelse med den globale fødevarer sikkerhed, da disse produkter kan give delbidrag til protein-manglen på verdensplan.

Næste årsmøde vil finde sted i februar 2016 i Norge.

15.13. DEN INTERNATIONALE HVALFANGSTKOMMISSION – IWC

Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC) er en international organisation, der i 2014 har 89 medlemslande fra hele verden, som skal sørge for den rette forvaltning af verdens storhvalsbestande og herved muliggøre den

fortsatte udvikling af hvalindustrien. Der har siden 1986 været et globalt moratorium, der forbyder kommerciel udnyttelse af hvalprodukter. Grønland er medlem under Rigsfællesskabet.

Det er Kongeriget Danmark, der har underskrevet den konventionsaftale, som IWC baseres på. Dermed deltager Grønland som en del af den danske delegation i IWC møderne. Samarbejdet er formaliseret i Rigets IWC-gruppe, hvor også Færøernes Landsstyre er repræsenteret.

Naalakkersuisut støtter princippet om bæredygtig udnyttelse og arbejder for, at der på kort og langt sigt fortsat er mulighed for hvalfangst i Grønland. Naalakkersuisut frygter, at en fortsat underminering af princippet om bæredygtig udnyttelse med tiden vil kunne ødelægge Grønlands muligheder for at drive hvalfangst.

Forventninger til næste periodes indsats

IWC har som bekendt altid været skueplads for stærkt polariserede synspunkter vedrørende hvalfangst. Samtidig har der dog i organisationen de facto været enighed om, at oprindelige folk (Aboriginal Subsistence Whaling (ASW)) i Alaska, Rusland, Grønland samt St. Vincent and the Grenadines skulle have lov til at drive en begrænset hvalfangst, hvis dette kunne ske på betrykkende vis, dvs. med respekt for, hvad den videnskabelige komité skønnede, at der kan fanges af de relevante bestande og ud fra dokumenterede behov for hvalkød.

På årsmødet i 2014 førte en intensiv dialog mellem Rigsfællesskabet og andre IWC medlemmer for at sikre en forståelse af det grønlandske kvotebehov til, at et flertal stemte ja til en grønlandsk kvote for kvoteblokken 2015-2018.

Næste kommissionsmøde er i september 2016. Forinden vil blive afholdt en ekspertworkshop i

september i Maniitsoq om IWC kvoter under kategorien oprindelige folks hvalfangst (ASW), hvor Rigsfællesskabet skal arbejde for at sikre, at der ikke sker yderligere stigmatisering af Grønlands hvalfangst.

15.14. CONVENTION ON INTERNATIONAL TRADE IN ENDANGERED SPECIES – CITES

CITES liste I indeholder følgende kvoterede arter: finhval, grønlandshval, kaskelot og sildepisker/vågehval (Østgrønlandsk). Af fuglearter kan nævnes grønlandsk havørn, vandrefalk og jagtfalk.

CITES liste II indeholder følgende kvoterede arter: hvidhval, narhval, sildepisker/vågehval (Vestgrønlandsk) og isbjørn samt marsvin, som ikke er kvoteret.

CITES liste III indeholder følgende kvoterede art: hvalros.

Isbjørne i CITES COP16

APNN deltog i den danske delegation til CITES COP16 (Washington-konventionen), afholdt i Bangkok, Thailand 3.- 14. marts 2013. Til konferencen var der 3 overordnede punkter af Grønlandsk interesse, især forslaget fra USA om oplystning af isbjørn til CITES' liste I.

Siden foråret 2012, hvor USA sendte en høring om deres intentioner om at stille et forslag til oplystning af isbjørn, har det været i kortene, at de i sidste ende ville stille forslaget. Grønland påpegede dengang i sit høringssvar, at der ikke var grundlag for dette ifølge de biologiske kriterier sat af CITES og revideret ved de sidste to partskonferencer.

Kriterierne til oplystning på liste I foreskriver at:

- bestanden skal være gået mærkbart tilbage

- der skulle være en nedgang i størrelsen og kvaliteten på artens habitat
- eller der skulle være tegn på, at de to foregående kriterier ville være opfyldt i fremtiden

Isbjørn blev som bekendt ikke oplistet ved COP16. Ved Animals Committee's møde, april 2014, blev det vedtaget, at der udføres en *significant trade review* på isbjørn, som skal afkræfte eller bekræfte om udførsel af isbjørneprodukter og fangsten udgør fare for de enkelte bestande. Denne proces kører endnu i Animals Committee, der skal fremsætte rådgivning inden COP 17 i 2016. Samtidig er det informeret fra USA's side, at der p.t. foregår en intern proces for at vurdere, om USA skal genforeslå oplistning af isbjørn til liste I.

15.15. THE INTERNATIONAL UNION FOR CONSERVATION OF NATURE – IUCN

The Internationale Union for Conservation of Nature (IUCN) er verdens ældste og største naturbeskyttelsesorganisation med det formål at bevare økologisk mangfoldighed og bæredygtig udnyttelse af naturen. Organisationens medlemmer udgøres af stater, statslige myndigheder samt interesseorganisationer (NGO'er). Grønland er medlem via Rigsfællesskabet. For øjeblikket er der 1.284 medlemmer af IUCN, heraf 88 stater, 123 regeringsrepræsentanter, 918 nationale NGO'er, 107 internationale NGO'er og 48 affilierede parter.

IUCN har udviklet Rødlisterystemet og udgiver de internationale Rødlister, der er en fortegnelse over truede plante- og dyrearter. At "Rødlister vurdere" vil sige at foretage en vurdering af plante- og dyrearternes risiko for at uddø ved at henføre den pågældende art til en kategori ved

opfyldelse af et eller flere kvalitative og kvantitative kriterier.

Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø og APNN har udgivet Grønlands Rødliste 2007 efter IUCN standarder i starten af 2008 og vil arbejde for en opdateret elektronisk udgave, som hurtigere kan ajourføres, når der kommer ny viden.

Næste generalforsamling sker i efteråret 2016.

15.16. JOINT COMMISSION ON NARWHALE AND BELUGA – JCNB

Fælleskommissionen om Hvid- og Narhvaler (JCNB) mellem Canada og Grønland fra 1989 hviler på en samarbejdsaftale (MoU) med Canada og Grønland som medlemmer og NAMMCO som observatør. JCNB afgiver biologisk og forvaltningsmæssig rådgivning omkring fællesbestande af hvid- og narhvaler i Baffin Bugt, medens NAMMCO kan give forvaltningsmæssig rådgivning ift. bestande i Davis Strædet og Østgrønland, som ikke findes i Canada, samt arbejde med forskning af hvid- og narhvaler ved Grønland. Sidste kommissionsmøde var i 2012.

I marts 2015 blev der afholdt et fælles videnskabeligt arbejdsgruppemøde i NAMMCO/JCNB i Canada. Der arbejdes i øjeblikket på færdiggørelse af rapporten fra dette møde, som skal bruges ved det næste JCNB møde i Nuuk i oktober 2015. På dette møde vil der være fokus på den fremtidige kvoteallokering og kvotefastsættelse af fællesbestande af narhvaler mellem Canada og Grønland.

På mødet vil rådgivningen for kvoteperioden 2016-2019 blive fastsat ud fra de seneste års videnskabelige tællinger af narhvaler i Baffin Bugten (2012-2014).

Fangere fra både Canada og Grønland har en vigtig rolle under diskussionerne i kommissionen. Kommissionen anerkender fortsat værdien og vigtigheden af den øgede anvendelse af brugernes viden gennem samarbejde med lokale fangere med henblik på at udfylde det videnskabelige grundlag for vildtforvaltningen.

Naalakkersuisut vil fortsætte arbejdet med henblik på implementering af tidligere rådgivning samt at opnå en bæredygtig udnyttelse. I den sammenhæng forventes der en aktiv deltagelse og bidrag fra fangererhvervet, således at grundlaget for samarbejdet kan øges.

15.17. OSLO-KONVENTIONEN

Danmark har på vegne af Grønland tiltrådt den såkaldte Oslo-Konvention, "The International Agreement on the Conservation of Polar Bears and their Habitat" fra 1973, hvis primære formål er, at der skal samarbejdes mellem staterne, der har fællesbestande af isbjørne, om forskning og beskyttelse af isbjørne. Ved indførelsen af Grønlands Hjemmestyre i 1979 og ved overtagelsen af forvaltningen af levende ressourcer i 1985, overtog Grønland det fulde ansvar for beskyttelse og forvaltning af isbjørnebestande ved Grønland, inklusiv det internationale, regionale og bilaterale samarbejde med andre isbjørne kyststater. Dette samarbejde foregår primært i dag gennem IUCN's isbjørnespecialistgruppe (PBSG) og dialogmøder for isbjørnelandene. PBSG afholder møder ca. hvert 3. år. På grund af stigende pres om beskyttelse og fredning af isbjørn er opgaverne i PBSG også stigende. Derfor har PBSG besluttet at afholde møder hver andet år. PBSG er ved at konsolidere sig som rådgivende organ for kyststaterne, som genoptog dialogmøderne i 2007.

Det sidste møde i PBSG blev afholdt i juni 2014. Her blev der fokuseret på at skabe enighed om et

sæt mandater for gruppen. Der blev ligeledes udarbejdet en fælles erklæring om traditionel viden (TEK), og om dennes inddragelse i det videnskabelige arbejde omkring isbjørne populationerne.

Grønland deltager aktivt i kyststatsmøderne og samarbejdet via sine repræsentanter, der udpeges. I traktaten opfordres der til indgåelse af samarbejdsaftaler mellem lande, som har fælles isbjørnebestande.

Formålet er, at lande med isbjørnebestande samarbejder om forskning og beskyttelse af isbjørne. Der findes ikke et etableret sekretariat. Traktatens forpligtelser gennemføres nationalt og koordineres mellem de lande, hvor der er fælles isbjørnebestande.

Isbjørnestaterne afholder næste fælles møde i henhold til konventionen, i september 2015 i Ilulissat, Grønland, hvor en fælles forvaltnings- og strategiplan for isbjørne (Circumpolar Action Plan for isbjørne) vil blive officielt præsenteret, og underskrevet af alle isbjørne kyststaterne.

15.18. JOINT COMMISSION ON POLAR BEAR – JCPB

I oktober 2009 indgik Grønland, Canada / Nunavut en samarbejdsaftale (MoU) om en fremtidig fælles forvaltning og forskning vedr. fællesbestande af isbjørne i Kane Bassin og Baffin Bugten. Bestanden i Davis Strædet er indtil videre udeladt fra dette samarbejde, da bestandssammensætningen ikke kendes 100 %.

Der er blevet afholdt 2 kommissionsmøder, senest i 2010. Næste møde i den videnskabelige arbejdsgruppe er sat til oktober 2015, hvor den nye rådgivning vil blive udarbejdet. Efter modtagelsen af den nye rådgivning mødes fælleskommissionen til vedtagelse af den maksimale fangstkvote pr. år, tidligst omkring december 2015.

15.19. SAMHANDELSAFTALE FOR FISKEPRODUKTER OG BIPRODUKTER INDGÅET I 2014 MELLEM EU OG GRØNLAND

I den forbindelse er der etableret to EU grænsekontrolposter i Grønland i hhv. Nuuk og Sisimiut, hvor Veterinær og Fødevarermyndigheden (VFMG) og Fødevarestyrelsen (FVST) har indgået samarbejdsaftale vedr. bemanning af grænsekontrolstederne.

På grænsekontrolstederne er det muligt for tredjelandsfartøjer at få grænsekontrolleret fiskeprodukter og biprodukter med henblik på kommerciel salg i EU.

I kraft af, at Grønland har fået samhandelsstatus kan grønlandske fiskevirksomheder og –fartøjer nu eksportere deres produkter til EU uden krav om grænsekontrol.

15.20. WORLD ANIMAL HEALTH ORGANIZATION – OIE

Væsentlige emner for Grønland og det arktiske område var organisering af overvågning af smitsomme sygdomme mellem dyr og mennesker – zoonoser f.eks. rabies, tuberkulose, svine- og fugleinfluenza som væsentlige eksempler.

15.21. ØVRIGE AKTIVITETER

Veterinær og Fødevarermyndigheden har i øvrigt deltaget i følgende internationale aktiviteter:

- Arrangerede Nordisk Veterinær-direktør møde i Ilulissat.
- Nordisk Fødevarer Tilsynskonference.
- ICS-arbejdsgrupper (International Circumpolar Surveillance). VFMG fremførte betydningen af helhedssynet One Health – samspillet mellem veterinær-, human- og miljø aspekter i udredning af sundhed i Grønland.

16. DEPARTEMENTET FOR ERHVERV, ARBEJDSMARKED OG HANDEL (ISNN)

Når det drejer sig om at fremme Grønlands erhvervsliv i udlandet – og fremme udlandets interesse i at investere i vores land, fokuserer Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel på følgende:

- Turisme
- Is og vand
- Infrastruktur
- Events i udlandet, herunder eksportfremstød
- Deltagelse i vestnordiske organisationer for samarbejde med fokus på udvikling af erhverv.

ISNN arrangerede fra den 25. til den 28. marts 2015 et handelsfremstød i Japan. Kronprinsparret deltog i handelsfremstødet, hvor Formanden for Naalakkersuisut og Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug repræsenterede Naalakkersuisut (se også afsnit 9.3.). Handelsfremstødet havde et flerstrengt fokus bl.a. på turisme, sælskindsprodukter og fødevarer med deltagelse fra grønlandsk erhvervsliv indenfor de forskellige sektorer. Der var desuden både politiske og kulturelle events i forbindelse med handelsfremstødet og Grønland blev således bredt eksponeret.

På trods af tidligere erhvervsfremstød i 2011-2013, deltog Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel pga. valgudskrivelsen i 2014 ikke i et erhvervsfremstød i Kina i 2014. Der arbejdes på et erhvervsbesøg i oktober 2015 med fokus på erhvervsområder såsom turisme, sælskindsprodukter og fødevarer. Markedsføring af råstofområdet foregår efter ressortomlægningen igennem Råstofdepartementet.

16.1. MULTILATERALE AKTIVITETER

Ud over markedsføring og handelsfremstød arbejder ISNN med vidensdeling og erfaringsudveksling i internationale fora. Dette sker bl.a. med henblik på at sikre rammevilkårene for investeringer i Grønland, ved at Grønland lever op til bedste internationale praksis.

Uran

Naalakkersuisut og den danske regering nedsatte i februar 2013 en uranarbejdsgruppe med repræsentanter fra danske ministerier og grønlandske myndigheder til at belyse relevante spørgsmål af sikkerheds-, udenrigspolitiske og lovgivningsmæssige betydninger ved en eventuel udvinding og eksport af uran.

Uranarbejdsgruppens rapport blev offentliggjort den 7. oktober 2013.

Rapporten indeholdt den anbefaling, at Grønland bør blive omfattet af følgende 6 relevante konventioner, hvor der er taget forbehold for Grønland:

De 6 konventioner er:

- IAEA Bistandskonventionen
- IAEA konvention om sikker håndtering af brugt brændsel og radioaktivt affald (Affaldskonventionen)
- IAEA Nuklear Sikkerhedskonvention
- IAEA Ændringskonventionen til konventionen om fysisk beskyttelse
- FN's konvention om nuklear terrorisme
- ILO konvention nr. 115 om beskyttelse af arbejdstagerne mod ioniserende stråling.

ISNN har derfor i samarbejde med relevante ressortministerier arbejdet målrettet med at forberede en tiltrædelse af disse konventioner. Det er forventningen, at der på Inatsisartuts efterårssamling 2015 kan træffes beslutning om de respektive konventioner og tilhørende lovgivning skal være gældende for Grønland.

ILO-konventioner

Råstofaktiviteterne og Storskalalovgivningen har aktualiseret behovet for stillingtagen til 5 centrale ILO-konventioner. Storskalalovgivningen hviler på et grundlæggende princip om, at internationale konventioner og aftaler skal sikres overholdt. Det har derfor været nødvendigt at afklare Grønlands stillingtagen i forhold til ILO-forpligtelser med en vedtagelse af Grønlands tiltrædelse af de 5 nævnte konventioner.

Under Inatsisartuts forårssamling 2015 blev det besluttet, at Grønland skal tiltræde følgende 5 ILO-konventioner:

- nr. 98 (om organisationsretten og den kollektive forhandlingsret),
- nr. 100 (om ligeløn),
- nr. 111 (om ansættelse og beskæftigelse),
- nr. 138 (om mindstealder for adgang til beskæftigelse) og
- nr. 182 (om de værste former for børnearbejde)

De 5 omhandlede konventioner er omfattet af de otte kernekonventioner, som vedrører universelle arbejdstager- og menneskerettigheder. Kernekonventionerne indeholder grundlæggende arbejdstagerrettigheder om organisationsfrihed og om retten til at føre kollektive

overenskomstforhandlinger; afskaffelse af alle former for tvangsarbejde; reel afskaffelse af børnearbejde; og afskaffelse af forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv.

Tiltrædelsen af de nævnte ILO-konventioner indebærer bl.a., at Grønland fremover forpligter sig til regelmæssigt at rapportere til ILO om implementeringen og overholdelsen af konventionerne, ligesom disse rapporter vil indgå i opfølgningen fra ILO's eget overvågningssystem.

Extractive Industries Transparency Initiative – EITI

EITI er en organisation som arbejder for mere åbenhed og transparens i forhold til bl.a. government take i råstofproducerende lande. I 2013 besluttede Inatsisartut at få afdækket forskellige forhold vedrørende EITI, herunder juridiske og ressourcemæssige problemstillinger, ved en eventuel nærmere tilknytning til EITI. Drøftelser med den danske stat forventes at foregå i samarbejde med Erhvervs- og Vækstministeriet. Det sidste års høringer og aktiviteter på mineområdet i Grønland har gjort arbejdet med EITI aktuelt. Der forventes yderligere arbejde og drøftelser omkring afdækningen i løbet af 2015.

17. DEPARTEMENTET FOR FAMILIE, LIGESTILLING OG SOCIALE ANLIGGENDER (ININ)

17.1. NORDISK FORUM 2014 I MALMØ, SVERIGE

Naalakkersuisoq Martha Lund Olsen deltog fra den 12.-15. juni 2014 på Nordisk Forum i Malmø, Sverige. Martha Lund Olsen deltog i en ministerpaneldebat, ligesom hun holdt en tale ved afslutningsceremonien.

Temaet for årets Nordisk Forum var "New Action on Women's Rights". Nordisk Forum er arrangeret af organisationer under de nordiske kvindebevægelser i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige.

Under konferencen mødtes organisationernes repræsentanter med politikere, embedsmænd, forskere, aktivister og repræsentanter fra civilsamfundet og erhvervslivet m.fl. for at tage pulsen på de ligestillingspolitiske udfordringer og formulere konkrete mål og strategier for at opnå ligestilling i de nordiske samfund.

17.2. INUIT CIRCUMPOLAR COUNCIL (ICC), INUVIK, CANADA

Naalakkersuisoq Martha Lund Olsen deltog fra den 21.- 24. juli 2014 i Inuit Circumpolar Councils generalforsamling i Inuvik, Canada. Martha Lund Olsen redegjorde i sin tale for en række tiltag på socialområdet i Grønland, herunder bl.a. tilbud om behandling til personer, der har været udsat for seksuelle overgreb, samt om Naalakkersuisuts strategi og handlingsplan mod vold for 2014-2017.

17.3. EKSAMINATION I FN'S HANDICAPKOMITÉ, GENÈVE, SCHWEIZ

Den 23. og 24. september 2014 var Grønland sammen med Danmark og Færøerne til eksamination i den første afrapportering om handicapkonventionen. Dette foregik i FN's Handicapkomité i Genève, Schweiz.

Departementet deltog som del af den danske delegation med to embedsmænd. FN's Handicapkonvention indeholder rettigheder for personer med handicap og tiltrædelse af konventionen forpligter til efterlevelse. Afrapporteringen indeholder derfor bl.a. en beskrivelse af de særlige initiativer og tiltag på handicapområdet. Med afsæt i afrapporteringen blev Grønland stillet en række uddybende spørgsmål. Grønland blev sammen med Danmark og Færøerne godt modtaget af FN's handicapkomité. Dialogen var positiv, og komitéen viste stor interesse for forholdene for personer med vidtgående handicap i Grønland.

Under eksaminationen forpligtede Grønland sig til at udarbejde en national handlingsplan på handicapområdet, som tager højde for FN's Handicapkonvention.

17.4. EKSAMINATION I FN'S KONVENTION OM AFSKAFFELSE AF ALLE FORMER FOR DISKRIMINATION MOD KVINDER (CEDAW), GENÈVE, SCHWEIZ

Den 24. februar 2015 var Grønland sammen med Danmark og Færøerne til eksamination i FN's konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder (CEDAW) i Genève, Schweiz.

Departementet deltog som del af den danske delegation med to embedsmænd.

Eksaminationen tog udgangspunkt i afrapporteringen, der præsenterer aktiviteter, statistikker, lovgivning mv. på området og som redegør for, hvad man siden sidste eksamen i 2009 har gjort for at fremme kvinders rettigheder, for eksempel på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet.

CEDAW eksaminationen, februar 2015.

Komitéen roste Grønland for i 2013 at have vedtaget en ny ligestillingslov, der forbyder kønslig diskrimination, og for at kvinder var bredt repræsenteret i det politiske system, erhvervslivet og i samfundet i øvrigt, herunder i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet.

Men komitéen anbefalede også en øget indsats mod det høje antal aborter der foretages, ligesom vold mod kvinder blev udpeget som et område, man bør gøre mere ved. På baggrund af rapporten, supplerende oplysninger og besvarelserne af komitéens spørgsmål under eksaminationen fremsatte CEDAW-komitéen konkluderende bemærkninger og anbefalinger til,

hvordan Grønland yderligere kan forbedre kvinders stilling i det grønlandske samfund.

Grønland skal aflevere sin næste rapport i marts 2019, men skal dog allerede om to år aflevere en statusrapport til komiteen, som indgår i den samlede danske rapport for Rigsfællesskabet.

18. DEPARTEMENTET FOR NATUR, MILJØ OG JUSTITSOMRÅDET (PAIAN)

18.1. GRØNLANDS RÅD FOR MENNESKERETTIGHEDER

Den 15. november 2012 blev Inatsisartutlov nr. 23 af 3. december 2012 om Grønlands Råd for Menneskerettigheder (Rådet) vedtaget af et enig Inatsisartut. Formålet med loven er at fremme og beskytte menneskerettighederne i Grønland ved at oprette Rådet som et uafhængigt råd, idet den samtidig skal medvirke til en generel videns- og kompetenceopbygning om menneskerettigheder i Grønland.

Rådet skal fungere i overensstemmelse med FN's Parisprincipper af 20. december 1993 om uafhængige og nationale menneskerettighedsinstitutioner. Rådet finansieres gennem tilskud fra Landskassen og Selvstyret varetager sekretariatsfunktionen for Rådet.

Inge Olsvig Brandt er formand for Rådet, som har to næstformænd, Martha Abelsen der er 1. næstformand og Ludvig Larsen der er 2. næstformand. Rådet har igangsat en række initiativer, blandt andet afrapportering om status på menneskerettigheder til internationale komitéer, samt påbegyndt en målrettet informationsindsats til borgerne om Rådet og menneskerettigheder generelt. Rådet har oprettet en hjemmeside, arbejdet aktivt via de sociale medier for at synliggøre menneskerettigheder og udarbejdet en animationsfilm om menneskerettigheder. Herudover har Rådet i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder i Danmark udgivet en statusrapport der kortlægger menneskerettighedssituationen i Grønland i 2014 og Rådet har fået offentliggjort en gennemgang

af internationale konventioners betydning for børn og personer med et handicap.

Nedenstående billede er fra den animationsfilm, Rådet har lavet om menneskerettigheder.

Illustration fra den animationsfilm Grønlands Råd for Menneskerettigheder har lavet om menneskerettigheder.

18.2. FORSVARETS OPGAVELØSNING I ARKTIS

Naalakkersuisut prioriterer beskyttelse af havmiljøet, og en havmiljørisikoanalyse for farvandene i og omkring Grønland er et blevet udarbejdet af Værnsfælles Forsvarskommando. Fagdepartementerne i Grønlands Selvstyre har bidraget til projektet med data og ved høringer via deres deltagelse i projektets brugerreferencegruppe. Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet har ligeledes deltaget i styregruppen. Med afsæt i havmiljørisikoanalysen, er der blevet iværksat yderligere analyser vedrørende henholdsvis risikoreducerende tiltag og beredskabsmæssige foranstaltninger på havmiljøområdet. Den endelige havmiljørisikoanalyse forventes færdig i 2015.

18.3. PROTECTION OF THE ARCTIC MARINE ENVIRONMENT – PAME

PAME er en arbejdsgruppe under Arktisk Råd, som arbejder for beskyttelse af det arktiske havmiljø. PAME beskæftiger sig med land- og havbaseret forurening af det arktiske havmiljø ved hjælp af langsigtede politiske målsætninger. Grønlands Selvstyre ved Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet deltager i Rigsfællesskabets delegation på møderne og koordinerer de interne høringer i Selvstyret.

PAME arbejder med anbefalingerne fra den omfattende rapport fra 2009 "Arctic Marine Shipping Assessment (AMSA) Report". Rapporten belyser og vurderer omfanget af skibsaktiviteter i Arktis. Rapporten indeholder en lang række anbefalinger, indenfor f.eks. miljø og søfartssikkerhed, og netop de anbefalinger er Arktisk Råd ved at følge op på i disse efterfølgende år.

Under det canadiske formandskab har der været stor fokus på bæredygtig marin turisme og beskyttelse af marine områder. Det amerikanske formandskab vil ligeledes videreføre disse stærke fokusområder. I april 2015 godkendte Arktisk Råd ved Ministermødet en rapport omhandlende et netværk for marint beskyttede områder, og det blev besluttet at fortsætte med at udvikle netværket for at styrke og bevare de marine økosystemer.

Under det canadiske formandskab har PAME været tovholder på udarbejdelsen af den arktisk marine strategiske plan gældende for perioden 2015-2025. Den strategiske plan sigter mod at skabe en strategisk ramme for at beskytte marine og kystnære økosystemer og fremme en bæredygtig udvikling i Arktis. Fagdepartementer i Grønlands Selvstyre har bidraget til denne plan.

Den marine strategiske plan blev godkendt på Ministerrådsmødet i Iqaluit.

I løbet af de sidste år har PAME arbejdet en del på den anbefaling i AMSA rapporten, der omhandler at undersøge behovet for beskyttelse af det Arktiske Ocean og at identificere passende forvaltningstiltag f.eks. via FN's internationale maritime organisation (IMO). I tråd med denne anbefaling blev det besluttet i Arktisk Råd ved Ministermødet i april 2015 at etablere en Arctic Ocean Task Force. Denne Task Force skal undersøge det fremtidige behov for et regionalt program eller anden lignende mekanisme med det formål at øget samarbejdet sikres på tværs af landegrænser og havområder.

18.4. KLIMAKONVENTIONEN (UNFCCC)

Parterne under FN's Klimakonvention afholdt i december 2014 deres 20. partskonference (COP20), hvor forhandlingerne der resulterede i række beslutninger om processen frem mod indgåelse af en ny global klimaaftale på COP21 i 2015 for alle konventionens parter med retlig effekt fra 2020. Set fra et grønlandsk perspektiv er det vigtigste udkomme en beslutning om, at parternes bidrag til en global aftale *skal* indeholde reduktionsbidrag og *kan* omfatte bidrag på klimatilpasning. En opfordring fra forrige COP19 om, at alle parter under konventionen i god tid inden december 2015 (COP21) identificerer deres nationalt fastsatte bidrag til at nå det fælles mål om at reducere udledningen af klimagasser inden for rammerne af en global klimaaftale, blev bekræftet.

For så vidt angår Grønlands forpligtelser i perioden inden denne nye globale aftale kan træde i kraft, har Inatsisartut i 2013 besluttet, at Grønland skal fritages for internationale reduktionsforpligtelser frem mod 2020.

Naalakkersuisoq for det daværende departement for Miljø og Natur havde ikke mulighed for at deltage i partskonferencen pga. valgudskrivelse. Naalakkersuisut var repræsenteret på embedsmandsniveau som integreret medlem af Rigsfællesskabets delegation.

18.5. OSLO-PARIS KONVENTIONEN (OSPAR)

Konventionens formål er at forebygge og bekæmpe forurening af det marine miljø.

Konventionen får stadig større relevans for Grønland bl.a. fordi der drøftes problemstillinger omkring arter der findes i Grønland, biodiversitet, om marine beskyttede områder samt problemstillinger relateret til råstofområdet.

OSPAR består af fire geografiske regioner, hvoraf Region 1 består af havområderne ved Grønland, Island og Norge. I de sidste år har der i OSPAR været særligt fokus på Region 1. I regi af OSPAR har parterne i 2014 og 2015 drøftet om den arktiske region har et særligt behov for en specifik handlingsplan.

Grønlands Selvstyre ved Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet koordinerer de interne høringer i Selvstyret og koordinerer med Danmark, som deltager på vegne af Rigsfællesskabet.

18.6. SE4ALL (SUSTAINABLE ENERGY FOR ALL)

Naalakkersuisoq for det daværende Departement for Miljø og Natur, Kim Kielsen deltog i FN's *Sustainable Energy for All Forum* den 4.-6. juni 2014 i New York. Invitationen til Naalakkersuisoq om deltagelse i SE4ALL blev givet personligt af FN's generalsekretær Ban Ki-moon under hans besøg i Grønland i marts 2014.

SE4ALL markerede, at årtiet 2014-2024 er udnævnt til FN's årti for fremme af bæredygtig energi. Naalakkersuisoqs deltagelse bidrog til at skabe fokus på Grønlands ambitioner indenfor vedvarende energiløsninger. Udover deltagelse i SE4ALL afholdtes et bilateralt møde mellem Naalakkersuisoq og FN's generalsekretær, som opfølgning på generalsekretærens besøg i Grønland i marts 2014.

19. DEPARTEMENTET FOR UDDANNELSE, KULTUR, FORSKNING OG KIRKE (IKIIN)

IKIIN binder det grønlandske samfund sammen gennem uddannelse, kultur, forskning og kirke. Indenfor de sidste årtier er interessen for vores samfund intensiveret fra omverden. Hvert år bliver der arrangeret internationale forskningskonferencer, med deltagelse fra vores underliggende forskningsinstitutioner, samt deltagelse fra vores Naalakkersuisut.

Sidste efterår var der en delegation politikere, administratorer og kulturpersonligheder, som besøgte henholdsvis Japans og Kinas Nationale Polar Institutter, med henblik på at styrke samarbejde indenfor forskning og kultur. I den forbindelse blev der lavet en stor grønlandsk kultur udstilling med musisk indslag for at promovere Grønland.

19.1. UDDANNELSE

Der blev afholdt møde med Nunavuts Departement for Uddannelse. Emnet var at drøfte Nunavuts implementering af Nunavuts regerings beslutning om at undervise børn og unge i Nunavut i Inuktitut ved brug af Roman Orthography, udgivelse af undervisningsmaterialer samt implementering af læsestrategier ved de enkelte skoler i Nunavut. På længere sigt vil Nunavuts Departement for Uddannelse gerne indgå samarbejdsaftale med Grønland med henblik på styrkelse af børns og unges læseudvikling samt udgivelse af undervisningsmidler.

Partnerskabsaftale med EU, Naalakkersuisuts Uddannelsesstrategi og Uddannelsesplan II

Efter forhandlinger mellem IKIIN, i samarbejde med Repræsentationen i Bruxelles og Departementet for Finanser, blev et nyt programmeringsdokument for bæredygtig

udvikling i Grønland underskrevet i oktober 2014. Programmeringsdokumentet er aftalegrundlaget for partnerskabsaftalen 2014-2020. Programmeringsdokumentet er udarbejdet på baggrund af Naalakkersuisuts Uddannelsesstrategi og Uddannelsesplan II. Uddannelsesplanen II er den handlingsplan, som skal implementere de visioner og målsætninger, Naalakkersuisut har fremsat i Uddannelsesstrategien. Da førskolen og folkeskolen er en del af Uddannelsesplanen II, er disse områder således også en del af aftalegrundlaget med EU for perioden 2014-2020.

Ydermere blev finansieringsaftalen for 2015 underskrevet i marts 2015. Finansieringsaftalen er en del af implementeringen af partnerskabsaftalen med EU, og der bliver udarbejdet en finansieringsaftale hvert år i aftalens løbetid. Finansieringsaftalen indebærer, at Naalakkersuisut har forpligtet sig til fortsat implementering og fremdrift af den ekstraordinære uddannelsesindsats og initiativer under Uddannelsesplan II, en stabilitets orienteret makroøkonomisk politik samt fremdrift af forbedringer i forbindelse med offentlig økonomistyring.

GUX: Rigsfællesskabets Historie

IKIIN bidrager, som den danske og færøske regering har støttet økonomisk, med henblik på at udarbejde en tv dokumentarserie "Rigsfællesskabets historie" samt til udvikling af tilhørende undervisningsvejledninger til folkeskole og gymnasier. Dokumentarserien har til hensigt at skabe et korrekt og nuanceret indblik i Grønlands, Færøernes og Danmarks fælles historie med god plads til såvel færøske som grønlandske stemmer.

Desuden uddeler Departementet hvert år 3 scholarships til gymnasieelever, der tager på United World Colleges, internationale skoler i Canada, Norge og Hong Kong.

GUX-Nuuk laver her til efteråret i samarbejde med Akureyri i Island, undervisningsmateriale sammen med Færøerne og Danmark om Rigsfællesskabet.

19.2. KULTUR

Arctic Winter Games –AWG

I august 2014 deltog den daværende Naalakkersuisoq for Kultur i et møde mellem ministrene fra de i AWG involverede lande. Mødet gjaldt principper for den fremtidige udvikling af AWG. Næste AWG bliver bl.a. afholdt i Nuuk i 2016.

Nordisk Ministerråd for Kultur

På vegne af Naalakkersuisoq for Kultur deltog Departementet i Nordisk Kulturministerrådsmøde (MR-K 2/14) i Stockholm i oktober 2014. I tilknytning til mødet blev afholdt Nordisk Kulturforum 2014: "Hvordan sikrer vi sammenhængskraft i Norden".

Inuugatta Language Conference

Departementet og repræsentanter fra Grønlands Sprognævn og Sprogsekretariatet deltog i Inuugatta Language Conference i Nunavut i februar 2015. Konferencen blev arrangeret af The Language Commissioner, Sandra Inutiq og Minister of Languages Georg Kuksuk i samarbejde med Nunavut Tunngavik Incorporated.

Formålet med konferencen var blandt andet at samle folk fra forskellige arktiske områder til drøftelse af status, historie og vigtigheden af "Inuktut" i dag, og sprogets rolle for at fremme Inuits sociale- og kulturelle velvære. IKIIN bidrog med et oplæg om sprogstrategi fra 2014, og

repræsentanten fra Grønlands Sprognævn holdt oplæg om grønlandske erfaringer på sprogområdet.

Temadrøftelse om public service i det digitale medielandskab

På vegne af Naalakkersuisoq for Kultur deltog Departementet i Kulturministerrådsmøde (MR-K 1/15) på Færøerne i maj 2015. I tilknytning til mødet blev der afholdt en temadrøftelse med repræsentanter for de nordiske public servicestationer med titlen: "Nordiske public service medier ved en digital korsvej". Der var enighed om, at public service-medier i Norden i et digitalt medielandskab fortsat skal understøtte den demokratiske debat og sikre et uafhængigt nyhedsudbud.

19.3. FORSKNING

Deltagelse i arktiske, europæiske og øvrige internationale forskningsnetværk er af overordentlig stor betydning for Grønland, der som de fleste andre lande har begrænsede forskningsressourcer til rådighed. De forskningspolitiske mål søges opnået dels gennem grønlandske forskningsinstitutioner, dels gennem samarbejde med danske og udenlandske institutioner og endeligt ved at motivere danske og udenlandske institutioner til at gennemføre forskningsaktiviteter i og om Grønland.

IKIIN er i dialog med Japans og Kinas Nationale Polar Institutter, som kommer til Nuuk henholdsvis i august og i september måned. Besøget har til formål at finde ud af på hvilke områder der kan etableres forskningssamarbejdsaftaler med nogle af vores underliggende forskningsinstitutioner.

I skrivende stund er der netop åbnet en International konference med titlen: Ilulissat Climate Days, arrangeret af DTU Space, i

samarbejde med nordiske partnere og Det Europæiske Rumagentur (ESA) omkring Grønland.

Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke er præsenteret i Joint Committee i

forskningsarbejdsgruppen, samt i en Task Force arbejdsgruppe under Arktisk Råd.